

REPUBLIKA HRVATSKA
ŽUPANIJA BJELOVARSKO – BILOGORSKA
ČEŠKI DJEČJI VRTIĆ FERDE MRAVENCA DARUVAR
ČESKÁ MATEŘSKÁ ŠKOLA FERDY MRAVENCE DARUVAR
Trg kralja Tomislava 7A
43 500 DARUVAR
E-mail: ravnatelj@ferda-mravenec.eu
Tel./fax: 043/331551,
Mob.: 099/707 3251
Web: www.vrtic-ferde-mravenca.hr
KLASA: 601-01/25-01/5
URBROJ: 2103-3-40-25-1
Daruvar, 01.10.2025

REDOVITI 10 – SATNI CJELODNEVNI PROGRAM
RANOG I PREDŠKOLSKOG
ODGOJA I OBRAZOVANJA DJECE ČEŠKOG DJEČJEG
VRTIĆA FERDE MRAVENCA DARUVAR
U DOBI OD JEDNE GODINE DO POLASKA U ŠKOLU

Autori:

Ravnateljica: Željka Zadro
Logoped: Anamarija Šourek
Zdravstveni voditelj: Jasminka Čakanić

Daruvar, listopad 2025.g.

1.	UVOD.....	1
1.1	CILJ I ZADAĆE PROGRAMA.....	2
1.2	STRATEGIJA DJELOVANJA.....	3
2.	USTROJSTVO PROGRAMA.....	4
2.1	NAMJENA.....	4
2.2	VRSTA I TRAJANJE PROGRAMA.....	4
2.3	MJESTO PROVOĐENJA PROGRAMA.....	5
2.4	ORGANIZACIJA PROGRAMA.....	5
2.5	STRUČNI DJELATNICI.....	7
3.	MATERIJALNI I DRUGI UVJETI.....	8
3.1	PROSTOR.....	8
3.2	OPĆA I DIDAKTIČKA OPREMA.....	12
3.3	SREDSTVA I POMAGALA.....	13
3.3.1	Potrošni i pedagoški neoblikovani materijal.....	13
3.3.2	Didaktička sredstva i pomagala.....	14
4.	MJERE ZAŠTITE I ASPEKTI SIGURNOSTI.....	15
4.1	HIGIJENSKO-TEHNIČKI UVJETI.....	15
4.2	PREHRANA.....	15
4.3	EKOLOŠKA ZAŠTITA.....	16
4.4	SIGURNOSNI UVJETI.....	17
4.5.	SIGURNOSNO - ZAŠTITNI PREVENTIVNI PROGRAM ZA DJECU RANE I PREDŠKOLSKE DOBI	17
4.5.1.	Sigurnosno - zaštitne mjere.....	27
4.5.2.	Protokoli postupanja u kriznim situacijama.....	38
5.	ODGOJNO-OBRAZOVNI RAD.....	58
5.1	POLAZIŠTE PROGRAMA.....	58
5.2	RAZVOJNE ZADAĆE I PRAĆENJE RAZVOJA DJETETA.....	58
5.2.1.	Dijete u dobi od 1 do 2 godine	59
5.2.2	Dijete u dobi od 2 do 3 godine	61
5.2.3.	Dijete u dobi od 3 do 4 godine	64
5.2.4.	Dijete u dobi od 4 do 5 godine	66
5.2.5.	Dijete u dobi od 5 do 6 godine	68
5.2.6.	Dijete u dobi od 6 do 7 godine	71
5.3.	ULOGE ODGOJITELJA.....	72
5.4.	PEDAGOŠKA DOKUMENTACIJA.....	73

5.5.	PLANIRANJE I DOKUMENTIRANJE.....	74
5.5.1.	Način planiranja.....	74
5.5.2.	Okruženje za učenje	75
5.6	DJECA S TEŠKOĆAMA U RAZVOJU.....	76
5.7	PROGRAMSKI SADRŽAJI I AKTIVNOSTI.....	76
5.7.1.	Kalendar proslava, blagdana i radosnih zbivanja.....	77
6.	NJEGA I SKRB ZA TJELESNI RAST I ZDRAVLJE.....	78
7.	OBRAZOVANJE I STRUČNO USAVRŠAVANJE.....	79
8.	SURADNJA S RODITELJIMA.....	80
9.	SURADNJA S VANJSKIM USTANOVAMA.....	81
10	VREDNOVANJE PROGRAMA.....	82
10.1	SAMOVREDNOVANJE.....	83
10.2	VANJSKO VREDNOVANJE I STRUČNI NADZOR.....	83
11	FINANCIRANJE PROGRAMA.....	84
12	ZAKLJUČAK.....	84
13	PRILOZI.....	85
14	POPIS LITERATURE.....	85

1. UVOD

Češki dječji vrtić Ferde Mravenca Daruvar je samostalna ustanova u djelatnosti predškolskog odgoja i obrazovanja s javnim ovlastima koja organizira i provodi 10-satni program njege, odgoja, obrazovanja, zdravstvene zaštite i prehrane djece od navršenih godinu dana života do polaska u osnovnu školu. Vrtić je osnovala 1927.godine Češka beseda s ciljem očuvanja jezika, kulture i običaja pripadnika češke nacionalne manjine, ali i važnosti pripreme djece za školu. Od 1999. godine Vrtić se izdvojio iz sastava Češke osnovne škole „J.A. Komenský“ Daruvar a osnivač postaje Grad Daruvar. Suglasnost na Program odgojno-obrazovnog rada Češkog dječjeg vrtića Ferde Mravenca Daruvar dala je Uprava za školstvo Ministarstva prosvjete i športa 18. prosinca 1997., KLASA: 601-01/97-01/337, URBROJ: 532-02-01/3-97-1.

Voditeljica ustanove je ravnateljica vrtića koja predstavlja i zastupa ustanovu, te kao pedagoški voditelj organizira i vodi rad.

Češkim dječjim vrtićem Ferde Mravenca Daruvar upravlja Upravno vijeće koje se sastoji od 5 članova: predsjednica Upravnog vijeća je predstavnik odgojitelja i stručnih suradnika, 3 člana su predstavnici osnivača, od kojih je jedan predstavnik Saveza Čeha u RH i jedan član je predstavnik roditelja. Upravno vijeće se sastaje po potrebi i odlučuje o svim pitanjima reguliranim Statutom Češkog dječjeg vrtića Ferde Mravenca Daruvar i drugim zakonskim i pod - zakonskim aktima.

Rad u Češkom dječjem vrtiću Ferde Mravenca Daruvar (u daljnjem tekstu: Vrtić) će se provoditi na jednoj lokaciji, u dvije zgrade koje su jedna tik uz drugu a povezane natkrivenim prostorom. U postojećem objektu sagrađenom 1981.godine i dograđenom 1997. godine se nalazi 5 odgojno-obrazovnih skupina za djecu u trećoj godini života do polaska u osnovnu školu. U dijelu dograđenom 2021.g. smještene su dvije odgojno-obrazovne skupine za djecu jasličkog uzrasta, od navršene 1 do 2 godine života. Nakon rekonstrukcije, dogradnje i adaptacije prostora Vrtića, koja je započela u lipnju 2024.g. a završila 31. kolovoza 2025.g. na adresi Trg kralja Tomislava 7A, Daruvar, Vrtić će imati 9 odgojno-obrazovnih skupina za djecu ranog i predškolskog odgoja, 5 za djecu jasličkog a 4 za djecu vrtićkog uzrasta.

U Vrtiću se organizira i provodi redoviti cjelodnevni 10-satni program ranog i predškolskog odgoja, sukladno važećim zakonskim propisima koji se odnose na predškolsku djelatnost: Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju (Narodne novine, broj 10/97, 107/07, 94/13 i 98/19), Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i naobrazbe (Narodne novine, broj:

63/08, 90/10), Programsko usmjerenje odgoja i obrazovanja predškolske djece, Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (Narodne novine, broj: 5/15). Također, glavne smjernice programa očituju se i u Kurikulu Českog dječjeg vrtića Ferde Mravenca Daruvar, kao i Godišnjem planu i programu rada Českog dječjeg vrtića Ferde Mravenca Daruvar.

U promišljanju, organizaciji i provođenju rada s djecom vodimo se uvjerenjem o važnosti kvalitetnog ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja za svu djecu uvažavajući njihova prava, kao i prava svih zaposlenika Vrtića. Odgojno-obrazovni rad s djecom provodi se u skladu sa suvremenom koncepcijom odgojno-obrazovnog rada, te humanističkom orijentacijom koja u centar stavlja dijete.

Osnovni cilj programa je osigurati sve potrebne uvjete za cjeloviti razvoj svakog djeteta, uvažavajući njihove individualne i razvojne karakteristike. Kvalitetnim rukovođenjem u zakonodavnim okvirima i mogućnostima osnivača, Grada Daruvara nužno je da svaki pojedinac svojom misijom i kvalitetom rada doprinese prepoznatljivom identitetu a konstantno unapređivanje odgojno-obrazovnog rada trajna je zajednička obveza svih radnika vrtića. Samo na taj način naš vrtić može biti mjesto ugodnog druženja i odrastanja, gdje igrom i učenjem u našem Vrtiću djeca stječu kompetencije i postaju jednakovrijedni članovi zajednice, uči češki jezik, upoznaju običaje i kulturu pripadnika češke nacionalne manjine, a ujedno uče tolerirati različitosti, jer one oplemenjuju zajednicu u kojoj djeca odrastaju.

Zato je važno permanentno cjeloživotno obrazovanje svih radnika a naročito odgojitelja i stručnih suradnika, kako bi se suvremeni oblici i metode rada neprestano implementirali u odgojno-obrazovni rad s djecom.

1.1. CILJ I ZADAĆE PROGRAMA

Primarni **ciljevi** u radu s djecom odnose se na brigu o djetetovoj sigurnosti, tjelesnoj i emocionalnoj dobrobiti, te na poticanje tolerancije i odgovornosti. U Vrtiću se provodi program prilagođen razvojnim potrebama djeteta, njegovim interesima i potencijalima, poštujući prava svakog djeteta i njegove obitelji, kao i prava zaposlenika Vrtića.

U duhu Nacionalnog kurikuluma ostvarivat ćemo ciljeve koji se odnose na osiguravanje dobrobiti za dijete, posebno osobne i emocionalne, obrazovne i socijalne dobrobiti.

Zadaci programa usmjerene su na poticanje i razvoj djetetovih aktualnih i potencijalnih mogućnosti, na njegov cjelovit razvoj, odgoj, učenje i razvoj sljedećih **kompetencija**:

- komunikacije na hrvatskom jeziku,

- komunikacije na češkom jeziku,
- komunikacije na stranim jezicima
- matematičke kompetencije i osnovne kompetencije u prirodoslovlju,
- digitalne kompetencije,
- kompetencije vlastite strategije učenja (učiti kako učiti),
- socijalne i građanske kompetencije,
- kompetencije inicijativnosti i poduzetnosti,
- kompetencije kulturne osviještenosti i izražavanja.

Odgojno -obrazovni rad temeljiti ćemo na vrijednostima:

- znanja,
- humanizma i tolerancije,
- identiteta,
- odgovornosti,
- autonomnosti,
- kreativnosti.

1.2.STRATEGIJA DJELOVANJA

Strategija djelovanja će biti: integrirani, razvojni, dinamični i otvoreni predškolski kurikulum. Osiguravat ćemo bogato, materijalno, poticajno i socijalno okruženje kao preduvjet i podlogu za cjeloviti razvoj, te kvalitetno življenje i učenje djeteta. Rukovodit ćemo se suvremenim shvaćanjima djeteta prema kojima je ono cjelovito biće a procesi njege, zaštite, odgoja i obrazovanja također su cjeloviti i nedjeljivi. Nastojat ćemo shvatiti dijete kao subjekt vlastitog odgoja i obrazovanja, koje će aktivno utjecati na vlastiti razvoj, planirati i organizirati različite aktivnosti, te tako razvijati svoje intelektualne, socijalne, emocionalne stvaralačke i druge potencijale. Dijete ćemo prihvaćati u svoj njegovoj autentičnosti, poštujući njegove potrebe, kulturu i prava.

Ostvarivanje programa započet će nakon dobivanja suglasnosti od strane Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske.

2. USTROJSTVO PROGRAMA

2.1. NAMJENA

U skladu s nacionalnim programima i strategijama u Republici Hrvatskoj u našem Vrtiću provoditi će se redoviti 10-satni cjelodnevni program predškolskoga odgoja i obrazovanja u jasličkim i vrtićkim odgojno-obrazovnim skupinama, a namijenjen je svoj djeci nakon navršenih godinu dana, pa sve do polaska u osnovnu školu.

Također će se u odgojno-obrazovne skupine redovitog 10-satnog cjelodnevnog programa integrirati i djeca s teškoćama u razvoju, u skladu s vrstom i stupnjem teškoća. Na temelju mišljenja stručnog povjerenstva (osnovanog po propisima iz područja socijalne skrbi), će im se po potrebi osigurati pomoćnik.

Sukladno iskazanim potrebama u redovni cjelodnevni 10-satni program će se integrirati u redovne skupine djece u godini prije polaska u osnovnu školu, koja su obveznici predškole. U slučaju da djeca koja nisu obuhvaćena redovitim programom predškolskog odgoja i obrazovanja u vrtiću, a u godini su prije polaska u osnovnu školu, obavezna su pohađati Program predškole u organizaciji Češkog dječjeg vrtića Ferde Mravenca Daruvar na koji je Ministarstvo znanosti i obrazovanja dalo suglasnost dana 24. ožujka 2015. godine (KLASA: 601-02/15-03/0037, URBROJ: 533-25-15-0004).

Vrtić će polaznicima redovitog programa, kao i djeci koja nisu polaznici redovitog programa predškolskog odgoja, nakon dobivene suglasnosti Ministarstva znanosti i obrazovanja, ponuditi slijedeće kraće programe:

- Kraći folklorni program pod nazivom „Mala Holubička“ („Mala golubica“), koji njeguje folklor pripadnika češke nacionalne manjine, za koji planiramo zatražiti suglasnost, nakon dobivene suglasnosti Ministarstva znanosti i obrazovanja na plan i program rada Vrtića.

2.2. VRSTA I TRAJANJE PROGRAMA

Redoviti cjelodnevni 10-satni program predškolskoga odgoja i obrazovanja u Vrtiću provodit će se razdoblju od 5,30 sati do 16 sati svakoga dana od ponedjeljka do petka, izuzevši državne praznike Republike Hrvatske. Radno vrijeme Vrtića je usklađeno s potrebama roditelja. Cjelodnevni boravak djeteta ne može biti duži od 10 sati dnevno (u skladu s Ugovorom o ostvarivanju redovitog predškolskog odgoja djeteta koji roditelj/staratelj potpisuje s Vrtićem).

Dio programa predškolskog odgoja i obrazovanja na jeziku i pismu češke nacionalne manjine obavežno se izvodi i na hrvatskom jeziku u trajanju od najmanje 10 sati tjedno po odgojno-obrazovnoj skupini.

Program predškole za djecu koja nisu upisana u redoviti program predškolskoga odgoja provoditi će se ponedjeljkom, srijedom i petkom od 15,30 sati do 18,30 sati u razdoblju od 01.listopada do 31. svibnja (izuzevši državne praznike Republike Hrvatske).

2.3. MJESTO PROVOĐENJA PROGRAMA

Redoviti cjelodnevni 10-satni program predškolskoga odgoja provodit će se u sobama dnevnog boravka objekata Vrtića. U skladu s Godišnjim planom i programom rada i Kurikulumom, u odgojno-obrazovnom radu koristit će se dvorište i dječje igralište, natkrivene terase uz oba objekta Vrtića, organizirat će se šetnje u bližu okolicu, parkove, posjete ustanovama na području Grada Daruvara s kojima Vrtić surađuje, jednodnevni izleti (uz obveznu pisanu privolu roditelja/staratelja za precizno navedenu destinaciju, kao i način odlaska na izlet).

Program predškole za djecu koja nisu polaznici redovitog programa predškolskog odgoja u Vrtiću, provoditi će se u centralnom objektu u sobi dnevnog boravka odgojne skupine djece u šestoj i sedmoj godini života.

Program male folklorne igraonice za djecu 5-7 godina provodit će se srijedom od 15,30 sati do 16,30 sati u razdoblju od 01.listopada do 31. svibnja (izuzevši državne praznike Republike Hrvatske) u dvorani Češkog doma u Daruvaru, koja se nalazi u neposrednoj blizini Vrtića.

2.4. ORGANIZACIJA PROGRAMA

Djeca, polaznici redovitog cjelodnevnog 10-satnog programa predškolskog odgoja u centralnom objektu Vrtića biti će raspoređena u 5 odgojno-obrazovnih skupina prema dobi djeteta na sljedeći način:

- djeca u trećoj godini života: najviše 18 djece,
- djeca u četvrtoj godini života: najviše 20 djece,
- djeca u petoj godini života: najviše 24 djece,
- djeca u šestoj godini života: najviše 25 djece,
- djeca u sedmoj godini života: najviše 28 djece.

U dograđenoj zgradi (2021.g.), tik do centralne zgrade Vrtića u prizemlju se nalaze 2 odgojno-obrazovne skupine za djecu jasličkog uzrasta, odnosno za djecu od navršених 12 mjeseci odnosno:

- djeca od 13 do 20 mjeseci života: najviše 12 djece
- djeca od 18 do 24 mjeseca života: najviše 15 djece

U dogradnji, rekonstrukciji i adaptaciji je dograđena jedna vrtićka skupina (djeca u sedmoj godini života: najviše 28 djece) i uredski prostori a adaptacijom se je povećala kuhinja te iz bivših uredskih prostora je uređena jedna jaslička skupina (djeca od navršених 12 mjeseci: najviše 12 djece).

Komisija za upis djece može odobritи upis djece s teškoćama u razvoju nakon razmatranja liječničke dokumentacije, te sukladno tome prilagoditi broj djece u odgojnim skupinama.

Vrtić zadržava pravo uz suglasnost Osnivača Grada Daruvara na posebno organiziranje redovitog odgojno-obrazovnog rada tijekom mjeseci: lipnja, srpnja i kolovoza; vodeći pri tome računa o potrebama korisnika usluga. Na osnovi provedene ankete za roditelje, korisnike usluga, ravnatelj izrađuje Ljetni plan rada.

Vrtić također zadržava pravo raspoređivanja djeteta iz jedne odgojno-obrazovne skupine u drugu, u skladu s pedagoškim načelima i interesima organizacije rada, poštujući i zadovoljavajući utvrđene potrebe za programima predškolskog odgoja.

Redoviti cjelodnevni 10-satni program predškolskog odgoja i obrazovanja koji se provodi u jasličkim skupinama usmjeren je na pravovremeno zadovoljavanje svih potreba djece sa ciljem cjelovitog psihofizičkog razvoja. Dnevni ritam u jasličkim odgojnim skupinama usklađen je s dobi djece, brojem djece u skupinama, kao i prema individualnim potrebama i mogućnostima svakog djeteta.

Redoviti cjelodnevni 10-satni program predškolskog odgoja koji se provodi u vrtićkim skupinama usmjeren je na cjelokupni razvoj dječjeg učenja, kreativnost, očuvanje tjelesnog i mentalnog zdravlja djeteta, poticanje vještina komunikacije i interakcije.

Program za djecu obveznike predškole koja nisu polaznici redovitog programa predškolskog odgoja bit će organiziran u jednoj odgojno-obrazovnoj skupini, zavisno od broja djece koja iskazuju interes za upis u navedeni program, ali ne više od 20 djece u odgojno-obrazovnoj skupini. U slučaju da za program predškole ima manje od 5 djece, integrirat će ih se u redoviti program 3 puta tjedno po 3 sata.

U Program folklorne igraonice Mala Holubička namijenjenom djeci od 5-7 godina planira se upisati 15-20 - ero djece.

2.5. STRUČNI DJELATNICI

U skladu sa Zakonom o predškolskom odgoju i obrazovanju, te Pravilnikom o vrsti stručne spreme stručnih djelatnika, te vrsti i stupnju stručne spreme ostalih djelatnika u dječjem vrtiću, bit će usklađen broj i stručna sprema radnika koji rade na provođenju odgojno-obrazovnog rada Vrtića.

Voditelji programa bit će 18 odgojitelja, magistra logopedije i zdravstvena voditeljica. 14 odgojiteljica ranog i predškolskog odgoja ima VŠS, a 4 zaposlene odgojiteljice imaju VSS, magistre su ranog i predškolskog odgoja .

U dogovoru s osnivačem, Gradom Daruvarom planira se zaposliti još najmanje jedan stručni suradnik na 0,5 radnog vremena, po mogućnosti pedagog, te bi na taj način vrtić imao zaposlena 2 stručna suradnika. Sukladno Državnom pedagoškom standardu za rani i predškolski odgoj Vrtić bi u odnosu na broj upisane djece tada imao potreban broj stručnih suradnika.

Osim tri kolegice koje su na zadnjoj godini Studija za predškolski odgoj i obrazovanje, svi ostali odgojno-obrazovni radnici su educirani odgojitelji i stručni suradnici sa odgovarajućom stručnom spremom (preslike diploma u prilogu). Provođenje odgojno-obrazovnog rada bit će organizirano na način, da su u svakoj odgojno-obrazovnoj skupini dva odgojitelja koji se izmjenjuju u dvije smjene. U okviru 8-satnog radnog vremena odgojitelji realiziraju svoju satnicu kroz poslove neposrednog rada u skupini (5,5 sati), te ostale poslove koji su izvan neposrednog rada, odnosno individualno i grupno stručno usavršavanje, planiranje i priprema za rad, rad s roditeljima i drugi poslovi. Poslovi neposrednog rada s djecom jednako su vrijedni, kao ostali poslovi koji su upravo u funkciji kvalitetnog neposrednog rada. Radno vrijeme odgojitelja može se mijenjati tijekom godine, sukladno potrebama odgojno-obrazovne skupine i potreba roditelja djece, korisnika vrtića.

U realizaciji programa sudjelovat će i pomoćno-tehnička služba koju čini 9 zaposlenika: 2,5 kuharice, 1 pomoćna kuharica, 0,5 ekonom, 3,5 spremačice, 0,5 pralja-švelja, 1 domar. Administrativno osoblje Vrtića čini 2 osoba tajnica i voditelj računovodstva. U promišljanju o kvaliteti odgojno-obrazovnog rada, osiguravanju potrebnih uvjeta za provođenje programa, uz odgojitelje i stručne suradnike, veliku ulogu ima ravnatelj Vrtića, koji je ujedno i voditelj ustanove.

2.5.1. Kadrovska struktura

Redni broj:	Naziv radnog mjesta:	Broj zaposlenih:
1.	ravnatelj	1
2.	stručni suradnik-logoped	1
3.	zdravstveni voditelj	1
4.	odgojitelji	18
5.	tajnik	1
6.	računopolagatelj	1
7.	kuhar (glavni i pomoćni)	3,5
8.	ekonom	0,5
9.	spremačice	3,5
10.	pralja, švelja	0,5
11.	domar	1

U narednom periodu uz suglasnost osnivača namjerava se pristupiti dodatnom zapošljavanju radnika, sukladno Državno pedagoškom standardu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje.

3. MATERIJALNI I DRUGI UVJETI

3.1. PROSTOR

Odgojno-obrazovni rad u Češkom dječjem vrtiću Ferde Mravenca odvijat će su u postojećem, dograđenom objektu na adresi Trg kralja Tomislava 7A, nakon pribavljene uporabne dozvole i izdanog Rješenja o početku rada u promijenjenim uvjetima od strane Ministarstva znanosti i obrazovanja, te Upravnog odjela za obrazovanje, kulturu i šport Bjelovarsko-bilogorske županije.

Češki dječji vrtić Ferde Mravenca Daruvar je dogradnjom, rekonstrukcijom i adaptacijom (završena u rujnu 2025.g.) dobio 363,64 m² nove površine. Postojeći objekt, glavni je imao površinu 687 m² i sporedni 138,m² tako da je sada ukupna površina unutarnjih prostora vrtića u obje zgrade ukupno 1188,64m².

Centralni objekt (postojeća zgrada Vrtića) ima sljedeće prostore:

- 5 soba za dnevni boravak djece, veličina od 51 m² - 60,00 m²,
- 5 garderobnih prostora za djecu, veličina od 5m² – 6,50 m²,
- 3 sanitarna čvora za djecu, svaki veličine od 4m² do 12,50 m²,
- 1 spremište za rekvizite veličine 8,5 m²,
- 1 arhiva veličine 8,20 m²,
- odgojiteljska soba (zbornica) veličine 15 m²,
- kuhinja veličine 15,5 m²,
- smočnica veličine 2m²,
- garderoba čistačica 10,3 m²
- spremište čistača veličine 4,57 m²,
- natkrivene terase za djecu veličine 95m²,
- nenatkrivene terase veličine 45,76m²,
- višenamjenski hol veličine 102,30 m²,
- 1 natkriven ulaz veličine 2,8 m²
- 2 sanitarna čvora za osoblje veličine 12,18 m²
- radionica veličine 9,10 m²,
- praonica, sušionica i glačionica veličine 6,46 m²,
- kotlovnica veličine 12,65 m²
- ekonomski ulaz za dobavljače 4,5m²
- vanjski prostor, igralište, dvorište oko 1500m²

Sporedni dio za 2 jasličke skupine (dograđen 2021.g.):

- 1 jaslička odgojno-obrazovna skupina veličine 43,34m²
- 1 jaslička odgojno-obrazovna skupina veličine 47,08m²,
- natkriveni ulaz 4,80m²
- djelomično natkrivena terasa 13,80, m²
- 2 garderobe veličine oko 2x5,76m²
- dječji sanitarni čvor 13.20m²
- trijažni prostor 5,76m²
- hol 9,12m²

- terasa djelomično natkrivena 13,82m²

NOVO dograđeni i adaptirani prostor dio :

Prizemlje:

- 1 jaslička odgojno – obrazovna skupina 27,19 m²
- Trijaža i sanitarni čvor 8,84 m²
- Natkriveni ulaz (u 3 vrtičke skupine) 9,92 m²
- Ulazni prostor (u 2 već postojeće vrtičke skupine) 9,20 m²
- Garderoba (dogradnja uz postojeću skupinu) 9,17 m²
- Sanitarije (dogradnja uz postojeću skupinu) 7,83 m²
- Garderoba (dogradnja uz postojeću skupinu) 14,8 m²
- Natkrivena terasa (dogradnja uz postojeću skupinu) 18,21 m²
- Sanitarni čvor (dogradnja uz postojeću skupinu) 16,98 m²
- Garderoba (dogradnja uz postojeću skupinu) 13,42 m²
- Sanitarni čvor 17,20 m²
- 1 soba za dnevni boravak djece 65,47 m²
- Natkrivena terasa 20,70 m²
- Nenatkrivena terasa 22,54 m²
- Natkriven ulaz 8,57 m²
- stubište 12,19 m²

Kat:

- Stubište 12,18 m²
- Hodnik 16,03 m²
- Zdravstveno 15,24 m²
- Arhiva 18,24 m²
- Logoped – pedagog 12,56 m²
- Računovodstvo 13,25 m²
- Tajništvo 14,07 m²
- Ravnatelj 19,17 m²
- Čajna kuhinja 4,12 m²
- Pred ulaz 3,02 m²
- WC 1,99 m²

Prostor za boravak djece jasličke dobi sastoji se od sobe dnevnog boravka, prostor za njegu djece sa sanitarnim čvorom, garderobe i terase/dvorišta koja se trenutno preuređuje tako da se dio programa može ostvarivati i u vanjskom prostoru.

Novi prostor za boravak djece vrtićke dobi sadrži prostranu sobu dnevnog boravka, garderobu, prostor sanitarnog čvora i terasu koja je djelomično natkrivena.

Uz još dvije susjedne prostorije dnevnog boravka dograđeni su prostori sanitarnog čvora i garderobe. Zbog toga su te tri skupine dobile svoj, zaseban ulaz.

Sve prostorije dnevnog boravka organizirane su na način da omogućavaju slobodnu i nesmetanu igru djeteta, a pedagoški osmišljeno poticajno okruženje omogućava djeci učenje, istraživanje i suradnju s drugom djecom, odgojiteljima drugih skupina u Vrtiću i odraslima. Prostorije su planski uređene i organizirane tako da obuhvaćaju veći broj različitih centara aktivnosti koje se odvijaju u redovnom programu a koji se po potrebi mijenjaju ili nadopunjuju.

Prostor garderoba ostalih skupina i prostrani hol mogu se koristiti u funkciji provođenja i drugih aktivnosti prema potrebama i interesu djece.

Cjelokupni prostor u kojem borave djece treba biti estetski osmišljen, može biti ukrašen dječjim radovima, fotografijama, umjetničkim radovima, zidnim manipulativno-senzoričkim pločama, te zrcalima u jasličkim skupinama (kako bi dijete moglo promatrati sebe u različitim situacijama); čist i uredan (u smislu odsutnosti starih, uništenih poticaja koji su izgubili svrhu); te što više nalikovati obiteljskom okruženju. Važno je naglasiti kako prostor treba biti strukturiran na način da su centri aktivnosti jasno prepoznatljivi, te fizički ili smisleno međusobno odvojeni. Prostor treba biti bogat materijalima pedagoški oblikovanim, koji dijete potiču na igru i manipulaciju materijalima, pri čemu treba voditi računa o kvaliteti materijala (smislenost s obzirom na njihovu edukativnu i razvojnu funkciju) i trebaju biti lako dostupni djetetu.

Jedna od navedenih soba (47m²) bi se u slučaju da interes za upis djece jasličkog uzrasta bude mali, mogla prenamijeniti u jednu multifunkcionalnu dvoranu. Zgrada je namjenski građena i u skladu je s normativima za izgradnju i opremanje prostora koji ostvaruju programe s predškolskom djecom. Osiguravanjem svih prostorno-materijalnih uvjeta ostvarujemo pedagoško-estetsku poticajnu sredinu za odgoj i obrazovanje djece ranog i predškolskog uzrasta, te zadovoljavamo sve higijensko-tehničke zahtjeve i osnovna ekološka i estetska mjerila propisana Državno pedagoškim standardom.

3.2. OPĆA I DIDAKTIČKA OPREMA

Kvalitetu rada Vrtića uvelike određuje osiguravanje osnovne opreme, didaktičkih sredstava i drugih pomagala. Dajući tome posebnu pozornost nabavili smo opću opremu koja zadovoljava ključne kriterije: pedagoške, estetske, funkcionalne i sigurnosno zaštitne uvjete.

S pedagoškog stajališta oprema i sredstava primjerena su dobi djece, dostupna su i multi - senzorna, koja stimuliraju sve osjete: osjet dodira, vida, sluha.

Estetski kriteriji osiguravaju sklad boja, oblika, općenito lijep izgled i privlačnost za djecu. Funkcionalni kriteriji govore o tome da sve što je u prostoru u funkciji je dječje igre i aktivnosti, ili je proizvod dječjeg stvaralaštava, dekoraciju prostora i aplikacije koje izrađuje odgojitelj koji bi ukrašavali prostore su minimalne, samo su prezentacija rada i aktivnosti pojedine skupine, uglavnom dječji radovi.

Sigurno zaštitni kriteriji izražavaju stabilnost, lakoću predmeta, njihovu laku prenosivost i mijenjanje formi, zaobljenost svih uglova koji bi mogli povrijediti dijete.

Unutarnji prostor podijeljen je na centre aktivnosti. To je sustav fiksiranih i pokretnih polica, ormarića, stolovi i stolice standardnih dimenzija, lako pokretljivi elementi i pregrade za njihovo formiranje.

Osnovi centri su:

- obitelji,
- građenja i konstruiranja,
- stolnih i didaktičkih igara,
- dramsko scenskih igara,
- žive prirode,
- likovnih aktivnosti,
- glazbenih aktivnosti,
- audio-vizualnih sredstava,
- istraživačko spoznajnih aktivnosti,
- centar početnog čitanja i pisanja i pred matematičkih vještina,
- životno - praktičnih i radnih aktivnosti,
- centar aktivnosti s kretanjem.

Povremeni centri su centri:

- liječnika, ljekarne, trgovine, banke, pošte, nekog majstora (ovisno o interesu djece) i prikupljenom materijalu. Svaki centar ima pripadajući raznovrsni materijal u dovoljnim količinama i na dohvat dječje ruke. Materijali su ponuđeni

djeci pregledno, logično i svrhovito a povremeno se dopunjuju pedagoški neoblikovanim materijalima.

Vanjski prostor je igralište opremljeno natkrivenim pješčanikom instaliranim u skladu s higijensko - zaštitnim mjerama, klupicama, pokriven drvenim pokrovom koji se zatvara, te sigurnim spravama za igranje kao što su: kombinirane drvene sprave od bagremovog drveta sprave: most, dvorac, brod, drvena kućica, njihaljke na oprugu, klackalica i penjalice. Sve sprave na dječjem igralištu usklađene su s HRN EN 1176 normama za dječja igrališta.

U dogovoru s osnivačem je krajem ljeta 2025.g. uređen dodatni dio igrališta te su posađena nova stabla. Cijeli projekt uređenja je bio usmjeren na stimulaciju dječjih osjetila: osjet vida (javori različitih boja lišća, biljke različitih oblika i boja, različiti materijali za igru – pijesak, oblutci, ogledala, ploča za pisanje, povišene gredice), osjet sluha (zvučne tube), osjetilo njuha (ljekovite mirisne biljke), kompostane i sl.

3.3. SREDSTVA I POMAGALA

3.3.1. Potrošni i pedagoški neoblikovani materijal

Uz gotova didaktička sredstava i igračke Vrtić će u velikim količinama koristiti pedagoški neoblikovani i poluoblikovani materijal, kojeg će odgojitelji sakupljati zajedno s djecom i roditeljima. Takav materijal će uvelike obogatiti dječju igru, poticati istraživanje i stvaralaštvo. Koristit ćemo i sredstva koja izrađuju sami odgojitelji, kao i odgojitelji s djecom i roditeljima, kao što su igračke tipa: lota, domina, pokrivaljki, konstruktora, labirinata, slagalica, mozaika, zbirki i sličica, kostima i rekvizita za stvaralačke igre i dramatizacije, scenske lutke, prijevozna sredstva, razne makete, prometni znakovi, i slično. Vrtić dobiva nekoliko puta godišnje donacije likovnog materijala, didaktike, tehničke opreme iz Češke Republike, tako da je dobro opremljen.

Kao manjinski Vrtić, MZO-a sufinancira programe predškolskog odgoja i obrazovanja za djecu pripadnike nacionalnih manjina u iznosu od 11eura 10 mjeseci godišnje po djetetu. S obzirom da su to strogo namjenska sredstva, Vrtić konstantno nabavlja didaktiku, literaturu, alate i materijale za rad s djecom, kao što su:

- sredstva za likovno izražavanje: drvene bojice, flomasteri, obične olovke, paste, gliteri, ljepila, škare, glinamol, plastelin, vodene bojice, tempere, boje za tkaninu, staklo, kistovi, papir, karton, kolaž papir, blokovi i papir za crtanje, foto papir, drveni oblutci, liko u boji, bušači, špage, trake i vunu različitih debljina itd.
- papirnate i kartonske kutije različitih oblika i veličina,

- plastične i kartonske tuljke,
- čaše, različite tkanine, čepove, stiropor,
- sav pedagoški neoblikovani materijal koji pribave odgojitelji zajedno s djecom i roditeljima .

Djeca imaju na raspolaganju i ostali neoblikovani materijal kao što su: jednostavni alati, neupotrebljivi kućanski aparati, stara odjeća, obuća, novine, časopisi, ambalaža, kartonske kutije, plastične boce, sjemenke, stari papir.

Tijekom provođenja programa poticati ćemo djecu i roditelje na primjeren odnos prema otpadnom materijalu, načinu zbrinjavanja i korištenja, mogućnostima recikliranja a time razvijati ekološku svijest kod djece i odraslih.

3.3.2. Didaktička sredstva i pomagala

Soba dnevnog boravka je, osim opće i didaktičke opreme, bogata materijalima i poticajima za istraživanje, eksperimentiranje, manipuliranje, igranje, skrivanje, osamljivanje, te prostor kreiran tako da se djeca mogu slobodno kretati:

- **audiovizualna sredstva:** TV, DVD player, glazbena linija, CD - player, notebook, Magic box, interaktivne ploče;
- **sredstva za govorno i scensko izražavanje:** slovarice, slikovnice na češkom i hrvatskom jeziku, lutke, slagalice, logičke igre, izrađena slova i brojke, ploča za pisanje, bijela kreda, kreda u boji, magnetna ploča, svjetleće ploče;
- **sredstva za glazbeno izražavanje:** glazbeni instrumenti, CD - i s dječjim pjesmama, recitacijama i pričama, Magic box;
- **sredstva za istraživanje:** globus, povećala, vaga, metar, magneti, mikroskop, „ljudsko tijelo s organima,“ „zubi“;
- raznovrsni građevni i konstruktivni materijal,
- štapne lutke, ginjol lutke, paravan,
- raznovrsne igre (memory, domino, puzzle, umetaljke, slagalice, društvene i druge igre),
- stručna literatura za odgojitelje.

4. MJERE ZAŠTITE I ASPEKTI SIGURNOSTI

4.1. HIGIJENSKO-TEHNIČKI UVJETI

Za stvaranje primjerenih uvjeta rada u dječjem vrtiću potrebno je zadovoljiti higijensko-tehničke zahtjeve.

Prirodna osvijetljenost sobe dnevnog boravka zahvaljujući velikim prozorima daje primjerenu kvalitetu i jačinu svijetla. Na stropovima je instalirana led rasvjeta. Zaštita od izravnog prodiranja sunčevih zraka, kojom se sprječava pretjerano zagrijavanje osigurana je roletama koje se po potrebi mogu koristiti i za zamračivanje.

Toplinska zaštita, zaštita od buke i akustika zidnih i stropnih konstrukcija Vrtića u sobi dnevnoga boravka djece usklađene su prema važećim propisima i standardima.

Za grijanje prostora i pripremu tople vode koriste dva kondenzacijska bojlera i podizač topline (uz dogradnju novih prostora postavljena je, na južno orijentiranom krovu, foto - naponska elektrana).

Prostori u Vrtiću su ravnomjerno zagrijavani i to: 20 – 22°C u prostorijama za boravak djece a u hodnicima 18°C.

U razdoblju visokih vanjskih temperatura u svim prostorima vrtića se nalaze klima uređaji, koji osiguravaju optimalnu temperaturu, do 5°C nižu od vanjske.

Opskrba vodom ostvaruje se instalacijom vodovodne mreže sa zdravstveno ispravnom vodom za piće, koja se redovito kontrolira od strane nadležne sanitarne službe. Sve armature instalacija koje služe za pranje opremljene su toplom i hladnom vodom s automatskom baterijom koja osigurava temperaturu vode od 35°C.

Otpadne vode odvođene se uređenom kanalizacijom koja se priključuje na gradsku komunalnu kanalizaciju prema važećim propisima i standardima.

Električna instalacija je zaštićena i osigurana. Zaštita od požara provodi se uporabom odgovarajućih građevnih materijala, definiranjem evakuacijskih putova i izlaza, te protupožarnom opremom i signalizacijom u suradnji sa nadležnim službama.

4.2. PREHRANA

U redovitom cjelodnevnom programu djeci je osigurano 5 obroka: zajuttrak, doručak, međuobrok, ručak i užina (zajuttrak je osiguran za djecu koja koriste jutarnje dežurstvo). Jelovnici se planiraju na dvotjednoj bazi. Obavezno se poštuje tendencija korištenja što veće količine sezonskog povrća i voća u kombiniranju obroka. Jelovnik izrađuje Povjerenstvo za

izradu jelovnika koje je imenovalo Odgojiteljsko vijeće a čine ga: zdravstveni voditelj, glavna kuharica, ekonom i ravnatelj. Pri planiranju obroka poštuju se propisana načela i prehrambeni standardi za planiranje prehrane u dječjim vrtićima, te se nastoji izlaziti u susret zadovoljenju dječje potrebe za hranom, u kombinaciji s okusima koje djeca vole. Za djecu koja od nadležnih specijalista, alergologa prilože dokumente o alergiji na pojedine namirnice ili imaju neke druge razloge za nekonzumiranje određenih namirnica (vjerski) spravljaju se posebni obroci.

Cilj nam je u prehranu djece kontinuirano unositi suvremene standarde u odnosu na sastav i vrstu namirnica, način pripreme i kombiniranje namirnica.

Neophodne propisane mjere iz HACCP-a, provode za to zaduženi djelatnici. Kontrolu i ispravnost namirnica, bakteriološke briseve ruku kuharica, radnih ploha, briseve pribora koji se koristi u kuhinji, više puta godišnje provodi Higijensko-epidemiološka služba Zavoda za javno zdravstvo Bjelovarsko-Bilogorske županije a po potrebi i Sanitarna inspekcija.

Kontrolu i ispravnost vode redovito vrši služba Zavoda za javno zdravstvo Bjelovarsko-bilogorske županije i zaposlenica komunalnog poduzeća „Darkom“ iz Daruvara. Ispravnost i kvalitetu dokumentiramo pisanim izvješćima nadležnih laboratorija.

4.3. EKOLOŠKA ZAŠTITA

Cilj provođenja ekološkog odgoja je razvoj ljubavi prema prirodi i usvajanja svakodnevnih navika koje doprinose očuvanju prirode kod djece vrtićke dobi.

Zadaće ekološkog odgoja koje nastojimo ostvariti kroz primjerene aktivnosti odnose se na :

- poticanje razvoja svijesti kod djece o važnosti i dobrobiti prirode („zelene čistke“),
- poticanje brige za okoliš (povišene gredice, kompostane i sl.),
- poticanje djece na samostalno istraživanje, uočavanje i rješavanje problema vezanih uz okoliš,
- senzibiliziranje roditelja i lokalne zajednice za uključivanje u aktivnosti koje planiramo provoditi,
- razvijanje pozitivnih stavova i poticanje primjerenih ponašanja i djelovanja u odnosu s prirodom,

Aktivnosti koje se odnose na provođenje ekoloških sadržaja većinom se odnose na životno-praktične i radne aktivnosti, tematski su planirane, no osmišljavati će se dopunjavati i mijenjati prema interesima djece.

4.4. SIGURNOSNI UVJETI

Dječji vrtić u svome djelovanju koristi Sigurnosno – zaštitne mjere i protokole postupanja u rizičnim situacijama čiji je prvenstveni cilj sigurnost djece kao temeljna potreba i pravo svakog djeteta. Nadalje, svrha je i namjera Sigurnosno – zaštitnih mjera i protokola postupanja u rizičnim situacijama razviti svijest kod djelatnika Vrtića o važnosti njihove uloge u osiguravanju sigurnog okruženja za rast i razvoj djece.

Pri izradi i provedbi navedenih sigurnosno-zaštitnih mjera i protokola važno je razmotriti sve moguće izvore opasnosti, te u skladu s tim osigurati određene mjere zaštite. Sa sigurnosno – zaštitnim mjerama i protokolima važno je upoznati sve djelatnike Vrtića, ali i informirati roditelje o važnosti samih programa.

Provođenje sigurnosno – zaštitnih programa potrebno je pratiti, te isti prema potrebama mijenjati, dopunjavati i unaprjeđivati.

Upravno vijeće Češkog dječjega vrtića Ferde Mravenca Daruvar je usvojilo Protokole ponašanja u rizičnim situacijama.

Program će se provoditi kontinuirano tijekom cijele pedagoške godine, ali će njegovo provođenje biti nastavljeno i dopunjavano u idućim godinama.

4.5. SIGURNOSNO - ZAŠTITNI I PREVENTIVNI PROGRAM ZA DJECU RANE I PREDŠKOLSKJE DOBI

UVOD

Osnovna potreba svakog djeteta je potreba za sigurnošću, stoga je neophodno tu potrebu zadovoljiti kako u obiteljskom tako i u vrtićkom okruženju.

Temeljem važećih zakonskih akata: Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju (NN 10/97, 107/07, 94/13, 98/19, 57/22), Nacionalnog kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (NN 5/15), Državnog pedagoškog standarda predškolskog odgoja i naobrazbe (NN 090/10), Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava (1999.) i Konvencije o pravima djeteta (2001.) Vrtić kao Ustanova obavezan je osigurati uvjete koji će zadovoljavati potrebe djece i odgojitelja, kako bi se osjećali zaštićeno, sigurno i zadovoljno.

Prema Konvenciji o pravima djeteta „svako dijete treba stabilno okruženje i stalne brižne odrasle kako bi se osjećalo sigurno i zaštićeno“. To je uvjet njegova zdravog tjelesnog i psihičkog razvoja.

Upisom djeteta u vrtić stručni i drugi djelatnici vrtića preuzimaju odgovornost za djetetovu sigurnost dok boravi u vrtiću. Nepovoljne okolnosti i uvjeti djetetova odrastanja mogu imati ozbiljne posljedice za njegovo psihofizičko zdravlje, opću sigurnost i život.

Program je namijenjen svim sudionicima odgojno - obrazovnog procesa tijekom cjelokupnog boravka u vrtiću (od početka jutarnjeg do završetka popodnevnog dežurstva) tijekom cijele školske godine.

Svaki djelatnik i roditelj treba poznavati Program sigurnosti i Protokole postupanja u rizičnim situacijama.

Opasnosti koje proizlaze iz suvremenog načina života dovode nužno do pojačavanja mjera sigurnosti u vrtiću i oko njega, jer **SIGURAN VRTIĆ JE NAJBOLJI VRTIĆ**.

Program je zasnovan na humanističko – razvojnoj koncepciji odgoja i obrazovanja, a temelji se na sljedećim dokumentima:

- Zakon o predškolskom odgoju i naobrazbi (NN 10/97, 107/07, 94/13, 98/19, 57/22)
- Program zdravstvene zaštite djece i higijene i pravilne prehrane djece u dječjim vrtićima (NN 105/02, 55/06, i 121/07)
- Programsko usmjerenje odgoja i obrazovanja djece predškolske dobi (1991.)
- Konvencija o pravima djeteta, Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži (2001.)
- Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (NN 5/15)
- Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i naobrazbe (NN 90/10)
- Obiteljski zakon (NN 103/15, 98/19, 47/20, 49/23, 156/23)
- Zakon o radu (NN 93/14, 127/17, 98/19, 151/22, 46,23, 64/23)
- Zakon o ustanovama (NN 76/93, 29/97, 47/99, 35/08, 127/19, 151/22)
- Pravilnik o postupku utvrđivanja psihofizičkog stanja djeteta, učenika te sastavu stručnih povjerenstva (NN 67/14, 63/20)
- Pravilnik o posebnim uvjetima i mjerilima ostvarivanja programa predškolskog odgoja (NN 84/21)

SVI ZAPOSLENICI USTANOVE OBAVEZNI SU PROVODITI PROGRAM PREVENTIVNIH I ZAŠTITNIH MJERA, UPOZNATI S NJIMA RODITELJE

KORISNIKE USLUGA I POTICATI IH NA PRIHVAĆANJE I PRIDRŽAVANJE NAVEDENIH MJERA.

USTROJSTVO PROGRAMA

Program se provodi u svim odgojnim skupinama Češkog dječjeg vrtića Ferde Mravenca Daruvar.

Program će se provoditi kontinuirano tijekom cijele pedagoške godine, ali će njegovo provođenje biti nastavljeno i dopunjavano u idućim godinama.

Nositelji i provoditelji programa zaduženi su za provedbu mjera u okviru poslova utvrđenih Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu i načinu rada s priloženom sistematizacijom radnih mjesta Češkog dječjeg vrtića Ferde Mravenca Daruvar.

Nositelj programa: Željka Zadro, ravnateljica

Provoditelji programa:

- svi zaposlenici vrtića
- ravnateljica
- odgojitelji
- stručni suradnik
- viša medicinska sestra – zdravstveni voditelj
- djeca – korisnici vrtića – čiji su roditelji potpisnici Ugovora o uslugama predškolskog odgoja
- roditelji – potpisnici Ugovora o uslugama predškolskog odgoja

MATERIJALNI UVJETI

Češki dječji vrtić Ferde Mravenca radi na jednoj lokaciji u sobama prostorno - materijalno vrlo sličnim koje su smještene u prizemlju objekta.

U glavnom objektu se nalazi 7 soba dnevnog boravka raspoređenih, 2 sobe – jasličke su objektu pored, spojene natkrivenim ulazom.

Glavni objekt je sagrađen 1985.godine i redovito se održava. Prva dogradnja – kancelarije, sanitarni čvor, jaslička skupina sa garderobom i sanitarnim čvorom je dovršena 1998.g.

Nakon toga su uslijedile još dvije dogradnje:

- 2022.godine je dograđena jaslička skupina i multifunkcionalna dvorana sa garderobom i sanitarijama, ali zbog velikog broja djece „dvorana“ je pretvorena u jasličku skupinu;
- 2025. godina je dograđena jedna vrtićka skupina u prizemlju, a na katu novo dograđenog dijela su izgrađeni uredi uprave, stručne, administrativne i pravne službe i arhiva. Dotadašnji prostori ureda su adaptirani u još jednu jasličku skupinu.

Prostor kuhinje je također adaptiran i povećan u postojećim gabaritima objekta.

Ovom dogradnjom i adaptacijom smo povećali broj skupina sa 7 na 9, dogradili smo 3 sanitarna čvora, terasu i garderobe.

Vrtić se nalazi na Glavnom gradskom trgu, a prilazi mu se betoniranom stazom sa jedne strane i asfaltiranim školskim igralištem sa druge strane.

Iza objekta je ograđeno dvorište koje je uređeno i opremljeno odgovarajućom opremom za djecu.

Vrtić graniči sa igralištem i zgradom Češke osnovne škole Jana Amose Komenskoga.

Na ulazima su ugrađene elektronske brave. Roditelji i zaposlenici su zadužili kartice koje im omogućuju ulazak u vrtićke prostore.

U sve prostore je ugrađena Vatrodojava, a vanjski prostori su pod video nadzorom.

ODGOJNO – OBRAZOVNI RAD

CILJ

- Povećanje mjera sigurnosti za sve sudionike u procesu s naglaskom na zadovoljavanje dječjih potreba za sigurnošću (fizička, emocionalna i socijalna sigurnost) i ostvarivanju zaštitnih i sigurnosnih prava djeteta.
- Pomagati djeci da razvijaju svoju samostalnost, te poticati odgovorno ponašanje u različitim okolnostima (samozaštita).
- Uspostaviti partnerstvo sa roditeljima djece o kojoj vrtić skrbi.
- „Iznimno je važno dijete ohrabrivati u istraživanju i smanjiti vlastiti poriv za zaštitom djeteta od svake eventualne neugode, boli i neugodne emocije.“ [3]

Ciljevi Programa mjera povećane sigurnosti će se ostvarivati kroz nekoliko razina:

ODGOJITELJI:

- Identificirati potencijalno rizične situacije i utvrditi čimbenike za očuvanje sigurnosti i zdravlja djece.

- Poticati i razvijati znanja i vještina koje promiču sigurnost i zaštitu djece i odraslih – u okvirima stručnog usavršavanja davati prednost temama koje su usklađene ciljevima ovog programa.
- Poticati pravovremeno djelovanje u situacijama koje ugrožavaju sigurnost.
- Jačati profesionalne kompetencije odgojitelja o djetetovim pravima.
- Djelovati u skladu sa zakonskim odredbama o mjerama sigurnosti (potres, požar, evakuacija, buka, i dr.).
- Identificirati djecu koja pokazuju odstupanja u ponašanju radi pružanja dodatne podrške (impulzivnija djeca, inhibirana djeca i dr.).

SVI ZAPOSLENICI:

- Na skupu zaposlenika upoznati sa Sigurnosno – zaštitnim i preventivnim programom za djecu predškolske dobi Češkog dječjeg vrtića Ferde Mravenca Daruvar.

DJECA:

- Kroz odgojno – obrazovne sadržaje, aktivnosti i projekte osnaživati dijete u odgovornom i samozaštitnom ponašanju:
 - razvoj pozitivne slike o sebi,
 - odupiranje bilo kakvom nasilnom ponašanju,
 - odgoj o dječjim pravima, obvezama i odgovornostima,
 - učenje poželjnih sigurnosnih ponašanja u vrtiću, na dvorištu, u prometu – sukladno dobi djeteta,
 - proširivati znanja i vještine u očuvanju vlastitog zdravlja (pravilna prehrana – jelovnik, prevencija pretilosti, redovito bavljenje sportom, zadovoljavati potrebe za odmorom, snom i slično),
 - razvijanje odgovornosti kroz razgovor, igru, igre uloga, pravila u skupini – razvijanje sposobnosti nenasilnog rješavanja sukoba,
 - razvoj vještine asertivnosti – osnaživanje djece u zauzimanju za sebe itd.

RODITELJI:

- Informirati roditelje s Sigurnosno – zaštitnim i preventivnim programom za djecu predškolske dobi Češkog dječjeg vrtića Ferde Mravenca Daruvar.
- Jačanje roditeljske svijesti u njihovoj ulozi u razvijanju navika sigurnog ponašanja kod djece.
- Informiranje roditelja o načinima preventivnog djelovanja, te kako mogu uticati na svoje dijete (ukazati im na izvore opasnosti – opasni predmeti, nepoželjna ponašanja, nepoznate osobe, mogućnost zaraze).
- Jačati kompetencija roditelja u cilju ostvarivanja djetetovih prava.
- Dogovoriti pravila ponašanja i međusobnog informiranja roditelja – odgojitelja (obaveznog javljanja odgojitelju kod dovođenja i odvođenja djeteta, dovođenja djeteta u vrtić do 8,00 sati, javljanje promjene broja telefona, adrese i slično i drugih osoba koje se brinu o djetetu, informiranje o zdravstvenom stanju djeteta i dr.).
- Suradnja roditelja s odgojno-obrazovnim kadrom kod identifikacije specifičnih potreba djeteta posebno onih koje mogu ugroziti sigurnost djeteta.

ZADACÉ

Zadace su postavljene prema postojećim programima ustanova gdje su identificirana četiri (4) aspekta sigurnosti i mjera zaštite u vrtiću:

1. Fizičke mjere zaštite – sigurnost okruženja
2. Mjere za očuvanje i unaprjeđenje djetetovog zdravlja
3. Sigurnost ozračja – psihosocijalne mjere zaštite
4. Aktivnosti samozaštite i samoočuvanja djeteta

Mjere sigurnosti u vrtiću

- odgojitelj je obavezan biti nazočan tijekom cijelog boravka djece u vrtiću, kao i u vrijeme poslijepodnevnog odmora)
- brojeve telefona hitnih službi držati pored telefona na istaknutom mjestu
- redovito kontrolirati ispravnost električnih instalacija i grijaćih tijela
- zaštititi utičnice zaštitnim poklopcima
- redovno kontrolirati ispravnost aparata za gašenje požara
- redovito kontrolirati stabilnost namještaja, osigurati podmetače (tepihe) protiv klizanja

- redovito čistiti i dezinficirati igračke, te cjelokupan prostor vrtića, , napraviti dezinfekcijsku barijeru na ulazu u vrtić kako bi se dezinficirali potplati na cipelama pri ulasku u vrtić, nositi zaštitne maske, dezinficirati ruke, prati ruke djeci obavezno sapunom i dezinficirati sredstvom za dezinfekciju, redovito provjetravati prostorije, sukladno uputama Kriznog stožer
- lijekove i sredstva za čišćenje držati izvan dosega djece
- nadalje provoditi mjere sigurnosti u pripremi hrane nabaviti radne plohe sukladno HACCAP-u te cjelokupan prostor vrtića, nositi zaštitne rukavice
- izbjegavati rukovanja, držati udaljenost u osobnom kontaktu, poželjno 2m, ne dirati lice rukama,

Mjere sigurnosti na dvorištu i igralištu

- redovito čistiti prilaz zgradi vrtića, prostora oko zgrade i terase
- kontrolirati i održavati sprave za igranje
- redovito održavati, dezinficirati pješčanik, te ga pokrivati
- pri izlasku na svježi zrak djecu adekvatno odijevati – ovisno o godišnjem dobu ili vremenskim prilikama
- upozoravati djecu da ne kontaktiraju s nepoznatim osobama, da odbijaju slatkiše, pozive u automobil nepoznatih osoba i sl.
- zabraniti ulazak motornih vozila i bicikala u dvorište vrtića
- ograđeno dvorište obavezno zaključavati

Svi ZAPOSLENICI dužni su:

- Pridržavati se svih zakonskih odredbi, upoznati se i pridržavati se odredbi kućnog reda Vrtića,
- Poštivati radno vrijeme propisano Godišnjim planom Vrtića,
- Znati gdje se nalazi oprema za gašenje požara,
- Znati gdje se nalazi pribor za prvu pomoć,
- Znati plan evakuacije i znati svoju ulogu u evakuaciji,
- Čuvati povjerljive podatke o djeci i korisnicima Vrtića (roditeljima i skrbnicima)
- Štititi poslovne interese i čuvati poslovnu tajnu u odnosu na poslovanje Vrtića i podatke o zaposlenicima (podatke dati samo ovlaštenim osobama Vrtića, a one dalje drugim ovlaštenim osobama i službama),

- Čuvati objekt, imovinu i opremu Vrtića te racionalno i odgovorno koristiti sva sredstva i materijale za rad,
- Brinuti o zajedničkim prostorima (hodnik, spremišta, knjižnica, zbornica, ...) te vraćati posuđeno, uredno slagati sredstva,
- Ograničiti korištenje mobitela u privatne svrhe tijekom radnog vremena (samo na kratko i u iznimnim slučajevima),
- Unaprijed dogovoriti s ravnateljicom svaki izlazak s radnog mjesta za vrijeme radnog vremena, promjene smjene, korištenje pojedinačnih dana godišnjeg odmora, plaćenog dopusta i sl.
- Prijaviti sve sumnjive osobe i predmete nadležnim osobama ili pozvati policiju, a u hitnim slučajevima vatrogasce ili hitnu pomoć, te o tome obavijestiti nadležne osobe (sukladno protokolima),
- U slučaju iznenadne promjene prostora boravka djece zbog organizacije rada, odgojitelji su dužni na vrata sobe dnevnog boravka vidljivo napisati gdje djeca trenutno borave.
- Poštivati sve norme kulturnog ponašanja u međusobnim kontaktima, kao i prema korisnicima i drugim strankama, afirmirati humane vrijednosti, toleranciju i nenasilje,
- Brinuti o svom izgledu (zdravstvenom i estetskom), nositi radnu odjeću i obuću, te svojim izgledom i ponašanjem te svakodnevnom komunikacijom s korisnicima i strankama čuvati i pozitivno utjecati na ugled struke i Vrtića.

Zaposlenici, a osobito odgajatelji:

- Odgovorni su za sigurnost djece (uvjeti, postupci, aktivnosti),
- Obavezni su se humano odnositi prema svakom djetetu i štititi njegova prava,
- Obavezni su reagirati na svako agresivno ponašanje odraslih ili djece prema djetetu sukladno protokolima.

RODITELJI/ SKRBNICI su dužni:

Zakonske i druge obveze:

- Pridržavati se odredbi Obiteljskog zakona, na vrijeme izvršavati obveze preuzete potpisivanjem ugovora s Vrtićem (plaćanje, dovođenje djeteta, donošenje potrebnih stvari, najava ispisa u roku i sl.)
- Upoznati se i pridržavati odredbi kućnog reda Vrtića,
- Kulturno se ponašati i pristojno se ophoditi prema odgojiteljima i svim zaposlenima te uvažavati njihovu stručnost,

- Čuvati opremu i inventar Vrtića,
- Poštivati privatno vlasništvo ostalih roditelja i djece, te zaposlenika Vrtića.

Obaveze u ostvarivanju programa:

- Javiti se i osobno predati dijete odgojitelju prilikom dovođenja u skupinu ili odvođenja djeteta iz skupine,
- Osigurati adekvatnu odjeću i obuću, te druga zaštitna sredstva za boravak djece na zraku, kao i rezervnu odjeću,
- Obavijestiti odgojitelja o izostanku djeteta, pogotovo zbog bolesti (osobito ako se radi o zaraznoj bolesti potrebno je obavijestiti odgojitelja ili zdravstvenu voditeljicu), a nakon ozdravljenja djeteta donijeti potvrdu od liječnika,
- Pratiti informacije i sudjelovati u provedbi plana skupine (npr. donošenje pedagoški neoblikovanog materijala, praćenje priloga u kutićima za roditelje, dolazak na sastanak, dolazak roditelja u skupinu radi prezentacije zanimanja roditelja i sličnih aktivnosti),
- Pismeno se izjasniti u vezi uključivanja djeteta u izlaske iz vrtića s organiziranim prijevozom (posjete kazalištu, zdravstveno-odgojni programi i sl.),
- Pratiti, tražiti i davati informacije o napretku i ponašanju djeteta,
- Razmijeniti samo najnužnije informacije pred vratima odgojne skupine djeteta ili putem telefona, a za opširnije informacije obratiti se u vrijeme predviđeno za individualne razgovore.

UOČENE potencijalno rizične situacije – SLABE TOČKE

U SIGURNOSNOM SUSTAVU:

- Preslobodno ponašanje roditelja prilikom dovođenja i odvođenja djeteta:
 - ne zatvaranje vrata
 - zadržavanje na vratima – razgovor,...
 - puštanje djeteta samog prema kod dolaska u vrtić (tzv. poticanje samostalnosti), a kod odlaska puštanje djeteta samog prema ulaznim vratima i van iz vrtića bez nadzora.

NJEGA I SKRB ZA TJELESNI RAST I ZDRAVLJE DJECE

- Fleksibilna izmjena dnevnih aktivnosti djece u skladu s njihovim potrebama.
- Svakodnevni boravak djece na zraku u skladu s vremenskim prilikama.

- Sanitarno – higijensko održavanje:
 - Održavanje higijene svih prostorija, posebice onih u kojima borave djeca.
 - Dezinfekcija igračaka
 - Ispitivanje energetske vrijednosti obroka.
 - Ispitivanje bakteriološke ispravnosti pripremljenih obroka i vode.
 - Sistematski pregledi svih zaposlenika.
 - Usklađivanje s HACCP sustavom.

NAOBRAZBA I USAVRŠAVANJE ODGOJINIH DJELATNIKA

- **Individualno:**
 - Koristeći literaturu i pedagošku periodiku u vrtiću.
- **Kolektivno:**
 - Unutar vrtića – radionice, predavanja, savjetovanje, dogovori (pedagoško – psihološke i zdravstvene teme, HACCP sustav)
 - Izvan vrtića – aktivni, radionice, predavanja

SURADNJA S RODITELJIMA

- Informiranje o Programu – pri upisu djece u vrtića na roditeljskim sastancima
- Web stranica vrtića
- Dogovaranje suradnje, edukacije unutar vrtića, savjetovanja
- Uključivanje roditelja u projekte, aktivnosti i manifestacije s djecom

SURADNJA S VANJSKIM USTANOVAMA:

- Ministarstvom znanosti i obrazovanja, Agencijom za odgoj i obrazovanje
- Gradom Daruvarom

- Zavodom za javno zdravstvo
- Stožer civilne zaštite RH i Grada Daruvara
- Policijskom postajom Daruvar i Centrom za socijalnu skrb Daruvar
- Domom zdravlja, Specijalistička pedijatrijska ordinacija i Zubne ambulante u Daruvaru
- Drugim ustanovama koje iskazu potrebu za suradnjom

VREDNOVANJE PROGRAMA

- Anketa za roditelje o sigurnosti djeteta u vrtiću
- Godišnja analiza povreda (zdravstveni voditelj)
- Praćenje i evidencija „kriznih situacija“

FINANCIRANJE PROGRAMA

- Sredstva za provedbu Programa biti će osigurana iz sredstava ministarstva za odgoj i obrazovanje (za nacionalne manjine) te iz sredstava gradskog proračuna.

ZAKLJUČAK

- Program sigurnosti usklađen je s potrebama i interesima djece a utemeljen je na načelima, vrijednostima i ciljevima Nacionalnog kurikuluma za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (5/2015) kao takav nudi realizaciju integriranog, humanističkog i razvojnog programa.
- Za realizaciju kvalitetnog programa potrebno je ostvariti i partnerstvo s roditeljima i vanjskim ustanovama.
- Odgovornost za sigurnost djeteta leži na odraslim osobama koje brinu za dijete, počevši od roditelja do djelatnika koji rade u odgojno – obrazovnim institucijama.
- Sigurnost je primarna djetetova potreba i nužno je kontinuirano raditi na poboljšanju sigurnosnih uvjeta okruženja u kojemu dijete boravi.

4.5.1. SIGURNOSNO – ZAŠTITNE MJERE:

Mjere sigurnosti kod preuzimanja i predaje djeteta roditelju

- Upoznati roditelja novoprimljenog djeteta o pravilima vrtića i radnjama koje moraju obaviti u vezi predaje i preuzimanja djeteta (Kućni red Vrtića).
- Roditelj ili punoljetna osoba predaje dijete odgojitelju u ruke – dijete ne može samostalno doći u vrtić.
- Odgojitelj predaje dijete roditelju ili punoljetnoj osobi koju je roditelj naveo u Upisnici za boravak djeteta u vrtiću.
- Ako roditelji ili osobe navedene u Upisnici nisu u mogućnosti doći po dijete, roditelji su obavezni unaprijed ispuniti Izjavu.
- Odgojitelj koji preuzima ili predaje dijete, obavezan je prići roditelju i razmijeniti bitne informacije.
- Ukoliko odgojitelj ne poznaje dotičnu osobu on će je legitimirati.
- Odgojitelj trebaju (jednom godišnje) provjeravati/ažurirati brojeve telefona i mobitela roditelja i unositi promjene – staviti vidljivu obavijest u centru/kutiću za roditelje.
- Roditelji su dužni obavijestiti odgojitelja o promjeni adrese, broja telefona i mobitela).
- Obavezno uredno voditi evidenciju dolaska i odlaska djeteta – dijete, u Vrtiću, ne može boraviti duže od 10 sati dnevno.
- Dežurni odgojitelj je dužan ostati s djetetom do dolaska njegovih roditelja. Ukoliko roditelji ne dođu po dijete do 16:00h (16:15h) a nisu pravodobno obavijestili vrtić da postoji mogućnost kašnjenja, odgojitelj će postupiti prema Protokolu postupanja kad roditelji ne dođu po dijete nakon dežurstva.
- Kod uočavanja znakova bolesti pri dolasku u Vrtić, u dogovoru sa zdravstvenom voditeljicom, (prema potrebi) savjetovati roditelju posjet liječniku/pedijatru.
- U slučaju da odgojitelj uoči fizičku povredu djeteta kod dolaska djeteta u vrtić, potrebno je pitati roditelja što se dogodilo, informaciju zabilježiti u dnevnik rada.
- U slučaju sumnje na zlostavljanje djeteta u obitelji, odgojitelji su obavezni informirati ravnateljicu ili stručnog suradnika koji će poduzeti daljnje mjere i obavijestiti nadležne službe.
- U slučaju narušenih obiteljskih odnosa vrtić postupi prema Protokolu postupanja u slučaju zlostavljanja ili zanemarivanja djeteta ili nasilja u obitelji.
- U slučaju da je roditelj koji predaje ili preuzima dijete agresivan prema bilo kome, pozvati policiju.

Mjere sigurnosti kod preuzimanja i predaje djeteta u kraći program

- Voditelji kraćih programa dužni su osobno preuzeti djecu od odgajatelja i osobno predati djecu, koja polaze kraće programe, roditelju. Dijete ne smije ostavljati samo da dolazi do skupine/dvorane.

Mjere sigurnosti u sobi dnevnog boravka (SDB) i drugim, unutarnjim, prostorijama Vrtića

- Prostorno – materijalni kontekst uređuje se prema dogovorenim standardima i indikatorima kvalitete (siguran prostor, centri aktivnosti, niske pregrade, funkcionalno, poticajno, razvojno primjereno).
- U SDB na vidljivom mjestu stoji popis neophodnih podataka za zaštitu zdravlja (alergije, epi napad, feb. konvulzije i sl.) djece koja borave u toj skupini.
- Organizacija prostora i predprostora mora biti takva da prevenira ozljeđivanje i padove djece.
- Odgojitelj mora obratiti pozornost na eventualne opasnosti u sobi ili predprostoru:
 - nezaštićene utičnice – javiti domaru,
 - prozorska stakla i ogledala moraju biti cijela,
 - sredstva za čišćenje, lijekovi, vatrogasni aparati – pravilno pohranjeni, smješteni,
 - pedagoški neoblikovan materijal – sigurno korištenje u radu s djecom (prema potrebi savjetovati se sa zdravstvenom voditeljicom ili ravnateljicom) – nije dopušteno unošenje, dostupnost i korištenje potencijalno opasnih materijala (odgovornost odgojitelja),
 - posebno je potrebno obratiti pozornost na centre u dežurnim skupinama koji mogu svojim sadržajem biti neprimjerene za djecu sve dobi,
 - obratite pozornost na mjesta gdje se djeca vole osamiti.
- Sve prostorije u kojima ili koriste djeca moraju biti svakodnevno čišćene, prane i dezinficirane na kraju dana, izuzev iznimnih slučajeva kada je prostor potrebno odmah očistiti.
- Prostorije se moraju svakodnevno provjetravati.
- Odgojitelji brinu o čuvanju i održavanju igračaka i didaktike te higijeni i čistoći istih u SDB (oštećene su dužni odstraniti).
- Igračke i materijali moraju biti dostupni djeci kako bi se izbjeglo penjanje na police. Police trebaju biti stabilne (učvršćene za zid ili drugi namještaj).

- Svi hitni popravci se odmah prijavljuju domaru, ravnateljici ili tajnici, a oni koji nisu hitni se trebaju, u dogovoru s domarom, otkloniti čim je moguće.
- Dnevni rituali doprinose sigurnosti jer dijete zna što slijedi.
- Potrebno je izbjegavati duga i nepotrebna čekanja u redu, za stolom i sl. jer to neku djecu frustrira što dovodi do neprimjerenih ponašanja (guranja, štipanja, ugriza,...).
- Krevetići za dnevni odmor se stavljaju postupno (prije ručka, ili neposredno nakon, nikako u vrijeme ručka) prema dogovoru spremačice, domara i odgojitelja.
- Odgojitelji su obvezni biti uvijek dostupni djeci i nikada ih (nepotrebno) ne ostavljati same bez nadzora. Obavezan nadzor djece pri grupnom korištenju sredstva za dezinfekciju/sanitaru.
- Za čistoću sanitarnih čvorova odgovaraju spremačice – redovno pranje, čišćenje i dezinfekcija prostora.
- Podovi u sanitarnim čvorovima moraju biti suhi (zadužene spremačice) – u slučaju vlažnosti obavještava ih odgojitelj.
- Uvijek nadzirati kretanje djece od sobe dnevnog boravka do garderobe, sanitarnog čvora i drugih vrtićkih prostora.
- Omogućiti djeci dovoljan unos tekućine – vode.

Mjere sigurnosti za boravak djece na vanjskom prostoru vrtića

- Prvu sigurnosnu provjeru ulaz, cjelovitog objekta, igrališta, stanja sprava, opasnih i sumnjivih predmeta obavlja domar. O eventualnim nedostacima i oštećenjima obavještava ravnateljicu.
- Domar je dužan pregledati dvorište prije izlaska djece, ukloniti opasne predmete, popraviti oštećeno ili zaštititi spravu od korištenja dok se ne osposobi.
Ako domar nije prisutan, isto provjeravaju odgojitelji prije izlaska.
- Domari (spremačica, odgojitelji) moraju obrisati spravu ako je mokra.
- Domar mora redovito kositi travu, rezati grmlje, uklanjati suhe grane ili srušena stabla za što koristi zaštitnu opremu i priručni alat.
- Spremačice uz pomoć domara su obvezne svakodnevno mesti i uklanjati grubo smeće sa terasa, prije izlaska djece.
- Odgojitelj ili drugi zaposlenik koji uoči nedostatke ili opasnosti obavezno o tome obavještava ravnateljicu.
- U slučaju hitne potrebe reagiranja potrebno je informirati odgovornu osobu (domar, zdravstvena voditeljica, tajnik, ravnateljica).

- Ukoliko je velika količina lišće, domar je dužan urediti dvorište, a spremačice ulaze i terase.
- U danima velikih vrućina, tijekom ljetnih mjeseci važna je zaštita od sunca (kape, naočale, lagana odjeća, zaštitne kreme). Boravak na zraku ograničiti isključivo na razdoblje dok su primjerene temperature. Djeca se trebaju zadržavati u prostoru dvorišta gdje je hladovina.
- Domar je, u dogovoru s ravnateljicom, obavezan iznijeti suncobrane, te samo dvorište, pješčanik osvježiti vodom.
- Upozoravati djecu i ukazivati na pravilno korištenje igrališta te ih upućivati na elemente zaštite i samozaštite.
- Odgojitelji pri upisu djeteta (na prvom roditeljskom sastanku) upoznaju roditelje s činjenicom da djeca dio vremena provode na otvorenom i kako odjeća i obuća zbog toga mora biti prilagođena godišnjem dobu, vremenskim prilikama i jednostavna za održavanje.
- Prije izlaska na dvorište svu nazočnu djecu treba uvesti u evidencijsku listu. Posebna pozornost je kod zamjene odgojitelja.
- Prije izlaska na igralište, uputiti djecu da obave fiziološke potrebe a za vrijeme boravka na zraku otići u sanitarni čvor po potrebi.
- Uvijek provjeriti sve ulaze i izlaze s igrališta da li su zaključani.
- Provjeriti i uvijek imati na umu da u svakom trenutku moraju vidjeti svu djecu. Posebnu pozornost obratiti na „skrivena“ i izdvojena mjesta.
- U slučaju potrebe odlaska djeteta (mlađa djeca) na sanitarni čvor, osigurati mu pratnju nekog od zaposlenika (mlađa djeca). Kod starije djece razvijati samostalnost pri odlasku uz obavezno javljanje pri odlasku i povratku.
- Biti uz djecu koja koriste sprave na igralištu za koje se procijeni da je neophodan nadzor odgojitelja – rasporediti se po punktovima kako bi se spriječilo guranje, padovi i ozljede. Treba izbjegavati grupiranje odgojitelja u dvorištu.
- Zahtijevati, (na ljubazan način), da se roditelji kod preuzimanja djece ne zadržavaju na dvorištu radi sigurnosti djece
- Ne biti nikada do kraja opušten, već biti svjestan da se eventualna opasnost može pojaviti kad je najmanje očekujemo.
- Odgajatelji (uz pomoć spremačica) redovno i po potrebi peru igračke za vanjski prostor.
- Starija djeca zajedno s odgojiteljima kupe igračke nakon boravka u dvorištu, a spremačice prije odlaska provjeravaju i prema potrebi spremaju/sklanjaju pod krov.

Mjere prehrambeno – zdravstvene sigurnosti u Vrtiću

Mjere sigurnosti u prehrani djece za koje su **odgovorni odgojitelji**

- U vrtić nije dozvoljeno unošenje hrane pripremljene u obitelji niti hrane koja nema deklaraciju proizvođača.
- Za unošenje hrane koja nije pripremljena u vrtiće odgovorni su odgojitelji.
- U svim skupinama odgojitelji su odgovorni za unošenje i podjelu hrane koja može izazvati gušenje (žvakaće gume, bomboni i sl.) ili teže alergijske reakcije.
- Prije obroka odgojitelj je dužan provjeriti jesu li sva djeca oprala ruke.
- Odgojitelji su dužni imati stalni nadzor nad djecom za vrijeme obroka kako bi se spriječile nezgode – opekline, gušenja, ozljeđivanja i sl.
- Odgojitelji su odgovorni za osiguravanje dovoljne količine tekućine tijekom dana. Čaše za vodu se prema dogovorenom rasporedu (ili potrebi) peru u kuhinji.
- Preporuka je da se dječji rođendani slave uz voće koje je cjelovito (ne narezano kod kuće), suhe grickalice (keksići, štapići, pereci, ribice), suho voće. Od tekućina prirodni sokovi ili najbolje voda.

Mjere sigurnosti u prehrani djece za koje je **odgovorno ostalo osoblje**

- Gospodarski prolaz/ulaz se ne može koristiti kao ulaz u Vrtić.
- U kuhinju ulazi samo kuhinjsko osoblje, osoblje zaduženo za distribuciju hrane i zdravstvena voditeljica u propisanoj odjeći. Ostali komuniciraju s kuhinjskim osobljem telefonom ili kroz „glavna“ vrata, ali ne ulaze u kuhinju.
- Na poslovima pripreme i distribucije hrane, sukladno propisima, rade: kuharice, pomoćne kuharice (prema potrebi ekonom, domar, spremačica) koji su dužni pohađati tečaj higijenskog minimuma svakih pet godina.
- Svi djelatnici moraju redovito obavljati sistematske sanitarne preglede.
Zdravstvena voditeljica je odgovorna za pravovremeno upućivanje radnika na obavljanje sanitarnih pregleda i tečajeve higijenskog minimuma.
- Djelatnici koji rukuju s hranom moraju pažljivo održavati osobnu higijenu, a posebno čistoću ruku i noktiju (isključuju se nakit, dugi nokti i lak, moraju imati pokrivenu kosu).
- Radnici u kuhinji moraju biti u propisanoj radnoj odjeći koja mora biti čista i uredna od materijala koji se mogu iskuhavati.
- Radna obuća je obavezna, mora biti čista i uredna i da se ne kliže.

- Posuđe korišteno u procesu pripreme hrane treba prati odvojeno od posuđa iz kojeg su djeca jela (odgovornost glavne kuharice).
- Svakodnevno treba čistiti, prati i dezinficirati prostor za pripremu i posluživanje hrane i to nakon što su završeni svi poslovi pripreme, raspodjele hrane i pranja i pospremanja suđa.
- Tekućine za pranje, čišćenje i dezinfekciju treba držati na posebnom mjestu, označenu čitkom i vidljivom etiketom o sadržaju.
- Nabavku namirnica treba obavljati kod dobavljača koji primjenjuje HACCAP sustav i druge odgovarajuće mjere sukladno propisima o hrani.
- Skladištenje i čuvanje namirnica vrši se na način da ne gube prehrambene vrijednosti i da ne budu mehanički oštećene i onečišćene.
Mora se paziti na rokove trajanja te ne promjenu organoleptičkih svojstava (izgled, miris, boja, okus). Do upotrebe, namirnice se moraju skladištiti sukladno propisima i deklaraciji.
- Za mjere sigurnosti u prehrani odgovara glavna kuharica uz ostalo osoblje prema zaduženju.
- Za pravilnu i pravovremenu dezinfekciju stolova u sobama dnevnog boravka odgovorna je pomoćna kuharica, a za podjelu hrane i brisanje stolova prije objedovanja odgojitelji.
- Ručak se poslužuje prema vremenu utvrđenom Godišnjim planom i programom uz odgovarajući pribor za jelo.
- Nadzor nad primjenom mjera vrši zdravstvena voditeljica.

Sredstva za čišćenje i dezinfekciju i njihova primjena

- Sva sredstva za čišćenje se drže u zaključanom spremištu, van dohvata djece.
- Sredstva za čišćenje se naručuju od provjerenog dobavljača koji je uključen u HACCP sustav.
- Sredstva za čišćenje koriste samo educirani radnici (tehničko osoblje) prema uputama proizvođača.
- Odgojitelji peru igračke, starije skupine zajedno sa djecom. Tehničko osoblje obavlja čišćenje namještaja, prostora, kao i kahlica.

- Rad službe za dezinfekciju, dezinsekciju i deratizaciju u vrtiću obavlja se redovno po Planu uz znanje zdravstvene voditeljice.
- Sva čišćenja prostora u kojem borave djeca obavljaju se nakon završetka programa, osim u slučaju kada prostor zbog sigurnosti djece treba odmah očistiti.
- Svi radnici trebaju postupati u skladu s radnim uputama i opisima poslova.
- Ekonom naručuje i izdaje materijale za čišćenje po potrebi/narudžbenica.
- Odgojitelji (u jaslicama) su dužni sredstvom za dezinfekciju redovito brisati stolove za prematanje i adekvatno po dogovoru odlagati pelene.
- Sva sredstva se trebaju koristiti pravilno i racionalno.

Mjere sigurnosti u vrijeme dnevnog odmora djece u vrtiću

- Odgojitelji su dužni, bez odlaganja i bez obzira na dob djeteta, zadovoljiti potrebu djece za dnevnim odmorom.
- Svako dijete je različito, te su i potrebe za dnevnim odmorom različite kao i načini zadovoljavanja tih potreba. Dnevni odmor ima svoj odgojno – obrazovni potencijal koji odgojitelj može i treba iskoristiti uz pedagoški osmišljeno okruženje i aktivnosti.
- Prostor i oprema sobe dnevnog boravka mora biti primjereno pripremljen (dovoljno zraka, topline, nema propuha, zatamnjenje po potrebi – ne pretjerano, koristiti prikladnu, čistu posteljinu, adekvatna pokrivala i sl.).
- Djecu higijenski pripremiti za dnevni odmor (umivanje nakon ručka, obavljanje nužde, skidanje suvišne odjeće i sl.).
- Nikada ne ostavljati djecu bez nadzora.
- Posebnu pozornost treba usmjeriti na usnu šupljinu djeteta kako se ne bi odmaralo s ostatcima ne progutane hrane u ustima.
- U slučaju da odgojitelj opazi ili primijeti sumnjivo ponašanje djeteta u krevetu (disanje, povraćanje i sl.) ne smije zanemariti te simptome već je potrebno pozvati zdravstvenu voditeljicu i pružiti djetetu adekvatnu sukladno Protokolu hitne medicinske intervencije.
- Eventualne specifične i izvanredne situacije opisati u pedagoškoj dokumentaciji i po potrebi obavijestiti roditelje i ravnatelja.

Mjere sigurnosti i zaštite zdravlja djece kod izlaska djece van ustanove (posjeti, šetnje, izleti, rekreativni i sportski programi)

- Izleti, posjete, šetnje se planiraju sukladno potrebama, razvojnoj dobi i interesima djece, aktualnostima u skupini. Odgojitelji o tome informiraju ravnateljicu. Dogovaraju se detalji vodeći računa o primjerenosti i sigurnosti (izleti – ponude, program, prijevoznik i sl.).
Potrebno je tražiti ponude turističkih agencija – konačnu odluku o izboru agencije donosi ravnateljica.
- Kod odlaska s djecom izvan dvorišta vrtića (šetnje, izleti, parkovi...) u pratnji idu obavezno dva odgojitelja.
- Izleti mogu biti poludnevni (povratak je planiran do 13h – potrebna je samo užina, jer se vraćaju na ručak) ili cjelodnevni (povratak planiran do 17h – djeci se osigurava lunch paket u dogovoru s kuharicom – posebno obratiti pozornost na djecu koja imaju posebne prehrambene navike – Protokol postupanja kada dijete ima kroničnu bolest ili posebne prehrambene navike, i sl.).
- Odgojitelji informiraju roditelje o izletu (cilj, svrha, način realizacije). Kod odlaska s djecom van grada odgojitelji su dužni imati popis djece i potpis roditelja o suglasnosti – da dozvoljavaju sudjelovanje djeteta u tom događaju.
- Djeca se prevoze u vozilima koja imaju licencu za prijevoz djece (djeca mlađa od pet godina ne uključuju se u izlete i posjete gdje je potreban prijevoz).
- Prije ulaska u autobus odgojitelji su dužni evidentirati broj prisutne djece.

Pripreme djece za izlazak van ustanove:

- Prije svakog izlaska van vrtića potrebno je ponovno provesti pripremne aktivnosti – kroz razgovor, socijalne igre objasniti i uvježbati strategije samozaštite i moguće ugrožavajuće situacije i načine reagiranja u svakoj od njih, kako bi djeca izgradila repertoar poželjnih ponašanja u raznim situacijama.

Što trebaju djeca znati:

- Važno je uvijek vidjeti tetu – čuti što govori.
- Važno je biti sa svojim „parom“ – ne izdvajati se iz skupine, ne udaljavati se , ne zastajkivati.
- Što ako se izgubim? (igrovne situacije) – stvoriti kod djeteta sigurnost da će ga netko naći.
- Pravila ponašanja na mjestu na koje idemo.

- Pravila ponašanja tijekom putovanja.
- Pravila ponašanja pješaka u prometu.

Važno je sa djecom uvježbati:

- Bez guranja ulaziti u prijevozno sredstvo (autobus, vlak)
- ŠTO AKO? – ne vidim tetu ni djecu (ako se izgubim)
 - moram na WC
 - sam zadnji u redu, a odveže mi se tenisica, vidim nešto zanimljivo i sl.
 - netko nepoznat - me nešto pita
 - mi nešto želi dati
 - me želi nekamo odvesti
- Prije svakog polaska provjeriti znaju li sva djeca sve što je važno za konkretni izlazak.

Tijekom događaja/izleta:

- Odgojitelji moraju ponijeti:
 - popis djece sa brojevima telefona/mobitela roditelja
 - prvu pomoć
 - hranu (posebno pripaziti na hranu djece sa posebnom prehranom)
- Obavezna je prisutnost oba odgojitelja. Na cjelodnevni izlet se preporuča prisutnost i osobe u pratnji (zdravstvenog voditelja, dodatnog odgajatelja ili ravnatelja).
- Bez obzira na prisutnost voditelja ili animatora od strane organizatora, odgojitelji moraju biti cijelo vrijeme prisutni.
- Odgojitelji se pridržavaju dogovorenog plana (trajanje, mjesto okupljanja, način realizacije i sl.). Ukoliko ima primjedbi i nedostataka treba ih sugerirati organizatoru.
- Odgojitelji vode brigu o fiziološkim potrebama djece (voda, odmor, WC), fizičkoj i emocionalnoj sigurnosti.
- U busu treba voditi računa da naprijed budu ona djeca koja lošije podnose vožnju. Potrebno je paziti na temperaturu u busu, raskomotiti djecu i pri izlasku provjeriti da li smo sve uzeli iz autobusa.
- Tijekom putovanja, šetnje ili posjeta potičemo djecu na uočavanje, promatranje, odgovaramo na upite, „slušamo“ djecu ili dajemo jasne upute da zbog sigurnosti sjede na svome mjestu.
- Pri povratku, odgojitelji ostaju s djecom do dolaska roditelja i preuzimanja posljednjeg djeteta.

Nakon događanja/aktivnosti:

- Odgojitelji svoja zapažanja bilježe u pedagošku dokumentaciju – sa sadržajnog, razvojnog i sigurnosnog aspekta.
- Na odgojiteljskom vijeću – analiza uspješnosti.
- Odgojitelji usmeno i u Centru za roditelje daju povratne informacije o izletu (fotografije, zapažanja, crteže, izjave,...).
- Omogućiti djeci ekspresiju i daljnju prorađu doživljaja sa svih aspekata.

Mjere sigurnosti i zaštite zdravlja djece tijekom sudjelovanja djece u sportsko – rekreativnim programima organiziranim izvan vrtića

- Za sudjelovanje djece u sportsko – rekreativnim programima (npr. Olimpijski festival dječjih vrtića BBŽ-e) izvan Vrtića roditelji su dužni dati pismenu suglasnost.
- Prijevoz u svrhu programa mora biti grupno organiziran (ako je izvan grada Daruvara), a djeca odlaze u pratnji odgojitelja, zdravstvenog voditelja i ravnateljice.
- Ukoliko roditelji dolaze gledati svoju djecu ostaju u prostoru za publiku, a djeca su do kraja programa sa odgojiteljem. Po završetku programa odgojitelj može dijete predati roditelju uz obavezu bilježenja (evidencijska lista) odlaska (s kim i kada).
- Ovisno o dogovoru, tijekom puta je za djecu potrebno osigurati vodu i hranu.

Mjere sigurnosti u slučaju izostanka matičnog odgojitelja (zamjene)

- Matični odgojitelj obavještava roditelje o organizaciji zamjena u skupini putem kutića za roditelje.
- Odgojitelj na zamjeni mora surađivati s matičnim odgojiteljem: prije planirane zamjene (ako je moguće) kontaktirati matičnog odgojitelja i detaljno se informirati o funkcioniranju i važnim stvarima za skupinu.
- Radi kvalitetnijeg rada i osiguravanja sigurnih uvjeta, odgojitelj na zamjeni treba saznati što više podataka o djeci (potrebe, navike, alergije i druge zdravstvene probleme) i na što treba obratiti pozornost te napraviti uvid u dokumentaciju skupine (razvojne zadaće, aktivnosti, teme).
- Pri jutarnjem prijemu djece ili pri popodnevnom susretu ostvariti kontakt s roditeljima (predstaviti se, ulijevati im sigurnost, razgovarati o tome što se taj dan zbiva).

- Posvetiti pažnju kontaktu s djecom pri dolasku u skupinu: predstavljanje i izražavanje veselja što ćete se upoznati.

Preporuka: bilo bi dobro pozvati djecu u jutarnji krug – aktivnosti za upoznavanje.

- Odgojitelj na zamjeni ne rješava probleme čije rješavanje trpi odgađanja (...već je prevelik da ima pelene, ...najbolje bi bilo da ...), ali preuzima odgovornost za događanja u skupini od dana kada je prisutan.

Mjere nadzora kretanja osoba u vrtiću

- Svi zaposlenici vrtića su dužni voditi brigu o kretanju osoba unutar i oko vrtića, osobito ako iste nisu korisnici usluga vrtića.
- Svi ulazi u objekte vrtića se obavezno zatvaraju i zaključavaju da se lakše vrši kontrola ulaska svih koji ulaze u vrtić.
- Nepoznatu osobu koja se zatekne u vrtiću treba upitati za razloge dolaska.
- Roditelji koji ulaze/izlaze iz vrtića dužni su provjeriti jesu li za sobom zatvorili vrata.
- Ovlaštene osobe (spremačice) redovito, na kraju radnog vremena, provjeravaju sva vrata i prozore kako bi se spriječio neovlašten ulaz, odnosno provala u vrijeme kada u Vrtiću nema nikoga.

4.5.2. PROTOKOLI POSTUPANJA U KRIZNIM SITUACIJAMA

Protokol postupanja kod pojave bolesti kod djeteta

- Pri upisu djeteta u vrtić, roditelj je obavezan dostaviti potvrdu o obavljenom sistematskom zdravstvenom pregledu. Potvrda mora sadržavati podatke o obaveznom cijepljenju, kroničnim bolestima i sve što ima značaj za zdravlje djeteta i njegov boravak u vrtiću.
- Ravnatelj i zdravstveni voditelj su dužni upoznati odgojitelje s važnim činjenicama o zdravlju djeteta, upozoriti ih na situacije na koje treba obratiti pažnju, a tijekom godine prate stanje djeteta i razmjenjuju informacije (odgojitelj, zdravstveni voditelj, ravnatelj).
- Bolesno dijete ne smije boraviti u vrtiću, jer ne može dobiti adekvatnu njegu a povećava se mogućnost oboljenja druge djece.
- Roditelj je dužan obavijestiti vrtić o izostanku i razlozima izostanka djeteta.

- U slučaju da dijete je dijete bolesno (povišenu temperaturu, povraća više od dva puta, proljev, bolove glave, zuba uha i simptome neke zarazne bolesti – vodene kozice, šarlah, konjuktivitis,...) odgojitelj treba pozvati zdravstvenu voditeljicu i ubilježiti u dnevnik rada. Ukoliko zdravstvena voditeljica zajedno s odgojiteljem ustanovi da je dijete bolesno, pozivaju se roditelji kako bi se dijete adekvatno zbrinulo.
- Ako je potrebno, uz dogovor sa zdravstvenim voditeljem, djetetu se osigurava prostor u kojem ono može odmarati do dolaska roditelja.
- U vrtiću se ne daju lijekovi ili antibiotska terapija. U iznimnim situacijama, kada roditelji nisu dostupni ili su spriječeni, a lijek treba dati hitno (npr. kod visoke temperature – ako je veća od 38,5 ° C – daje se Lupocet). Može ga dati odgojiteljica ili zdravstvena voditeljica uz telefonsko dopuštenje roditelja i/ili prema konzultacijama liječnika.
- Informacije o zdravstvenom stanju djeteta se ne smiju davati neovlaštenim osobama (drugim roditeljima ili radnicima vrtića).
- Kutije za prvu pomoć trebaju biti na dostupnim mjestima. Svi djelatnici trebaju biti upoznati s mjestom gdje se kutije nalaze. Nakon uzetog lijeka ili materijala, odgojitelji su dužni vratiti opet na odgovarajuće mjesto.
- Zdravstvena voditeljica, u dogovoru s ravnateljicom, pregledava i popunjava kutije Prve pomoći.

Protokol u slučaju hitne medicinske intervencije i pružanja prve pomoći

- Provjeriti stanje svijesti djeteta.
- Ostati priseban i miran.
- Ako je pri svijesti, ohrabriti ga i umiriti (stvoriti osjećaj sigurnosti).
- Brzim zapažanjem ustvrditi postoji li na mjestu događaja neposredna životna opasnost.
- Pozovite najbližu osobu za pomoć (kolegicu iz susjedne grupe, tehničko ili administrativno osoblje, stručni suradnik, roditelj,...) koji će pomoći umiriti ostalu djecu (jasnim se riječima objašnjava što se dogodilo, smiruje ih,...).
- Postupanje u slučaju:
- **LAKE** ozljede:
 - Saniranje ozljede na licu mjesta.
 - Praćenje ponašanja djeteta.
 - Obavješćavanje o događaju ravnatelja.

- Obavezno obavještanje roditelja – u dogovoru s roditeljem se odlučuje o daljnjem postupku (odlazak kod pedijatra i sl.).
 - Pisanje izvješća u dnevnom zapažanju.
 - Piše se zapisnik u dogovoru s ravnateljem (IZVJEŠĆE O NEZGODI).
- **TEŽE** ozljede (duboke rane, kontuzije, lomovi...):
 - Prvu pomoć daje odgojitelj djeteta.
 - Pozvati stručnu pomoć (zdravstvenog voditelja, medicinsku sestru, odgojitelja) sa znanjem pružanja prve pomoći:
 - *Jasminka Čakanić, zdravstvena voditeljica*
 - *Mira Vlahović, medicinska sestra/odgojitelj.*
 - Radnik najbliži telefonu ili mobitelu zove ravnatelja.
 - Ravnatelj poziva roditelja i s odgojiteljem i djetetom odlazi u zdravstvenu ustanovu, gdje čeka roditelja.
 - U zdravstvenoj ustanovi se ostaje dok dijete nije zbrinuto.
 - Ukoliko se dijete pusti iz zdravstvene ustanove (a roditelj nije bio prisutan) odgojitelj čeka roditelja, daje izvješće o događanju i daljnjim uputama iz bolnice.
 - Piše se zapisnik u dogovoru s ravnateljem (IZVJEŠĆE O NEZGODI).
 - Pisanje izvješća u dnevnom zapažanju.
 - Ostati u kontaktu s roditeljima, raspituje se o stanju djeteta te se prati njegov oporavak.
 - **JAKO TEŠKA** ozljeda (gubitak svijesti, gušenje, pad s visine, jače krvarenje...) ili situacije opasne po život djeteta.
 Ukoliko kod djeteta dođe do:
 - o gubitka svijesti
 - o febrilne konvulzije (temperaturni grčevi)
 - o epileptični napad
 - o gušenje stranim tijelom
 - o strano tijelo u uhu, oku, nosu
 - o alergijske reakcije na ubode kukaca ili hranu (anafilaktički šok)
 - o toplinskog udara
 - o jačeg krvarenja uslijed veće tjelesne ozljede

- Najeduciranija (prvostupnica sestrinstva, medicinska sestra) u ustanovi pruža pomoć TOČNO prema uputama za pojedinu vrstu ozljede.
 - Jedan zaposlenik zove HITNU pomoć telefon **112** i ravnatelja.
 - Okrenite dijete u bočni položaj (da se ne uguši), osim ako sumnjate na ozljedu kralježnice ili prijelome drugih kostiju, kao i na ozljede glave i vrata.
 - Ne dajte ništa na usta (piti ili jesti).
 - Ravnatelj ili odgojitelj obavještava roditelja.
 - Ravnatelj s odgojiteljem prati dijete u bolnicu i čeka roditelja.
 - U bolnici se ostaje sve dok dijete nije zbrinuto.
 - Piše se zapisnik o povredi – odgojitelj i svi sudionici predaju pisano izvješće zdravstvenoj voditeljici i ravnateljici o svom sudjelovanju u pružanju pomoći.
 - Ostaje se u kontaktu s roditeljima, raspituje se o djetetovu stanju i prati se njegov oporavak.
 - Povreda se evidentira i čuva u Evidenciji ozljeda.
 - odgojitelj zapisuje događaj (potrebne informacije) i u Pedagošku dokumentaciju.
- Prilog uz kutiju Prve pomoći koji odgojitelji trebaju proučiti je priručnik za pružanje prve pomoći u dječjem vrtiću „Trebam tvoju pomoć“.

Protokol postupanja kada dijete ima kroničnu bolest ili posebne prehrambene navike

- Pri upisu djeteta koje ima kroničnu bolest zdravstveni voditelj (i ravnatelj) provodi individualni razgovor s roditeljima. Isti postupak je ukoliko se naknadno detektira nutritivna ili zdravstvena teškoća.
Obavezno je donošenje medicinske dokumentacije.
- Zdravstvena voditeljica upoznaje odgojitelje, kuhinju i ostale članove stručnog tima sa zdravstvenim stanjem djeteta, odnosno posebnim prehrambenim navikama djeteta, te prema potrebi organizira edukaciju i nabavu stručne literature.
- Ako dijete treba primiti lijekove, klizmu ili bilo koju drugu propisanu terapiju od strane liječnika tada se educira osoblje koje radi s tom djecom, prvenstveno matični odgojitelji. Zdravstvena voditeljica ih educira, te daje pismene upute o postupcima.
U tom slučaju je potrebna pismena Izjava roditelja (potpisana od strane oba roditelja) da odgojitelj smije djetetu davati propisanu terapiju prema nalogu nadležnog liječnika.

- Sve zdravstvene i prehrambene teškoće djece trebaju biti na dostupnim i vidljivim mjestima u SDB-a i u kuhinji. Njih ažurira i piše zdravstvena voditeljica, te pravovremeno obavještava odgojitelje i kuhinjsko osoblje.
Upute također sadržavaju mjesto gdje se nalazi terapija, npr. Diazepam klizma, kako bi uvijek bila dostupna, ali i adekvatno čuvana.
- U suradnji s roditeljima (prema potrebi i liječnikom), zdravstvena voditeljica i glavna kuharica prilagođavaju jelovnik potrebama djeteta.
- Provodi se kontinuirana razmjena informacija između roditelja, ravnatelja, zdravstvene voditeljice, glavne kuharice, djetetovih odgojitelja i ostalih članova stručnog tima.

Protokol postupanja kod epidemije

- Primjenjuje se kod svake pojave zaraznih bolesti (streptokok, ušljivost, gliste, gastroenteralne teškoće, korona virus i dr.).
- Postupanje odgojitelja kod pojave zarazne bolesti:
 - kod prvih simptoma zarazne bolesti treba izolirati dijete i pozvati roditelje,
 - o pojavi bolesti se obavještava zdravstvena voditeljica,
 - prati se zdravstveno stanje druge djece, komunicira redovito s roditeljima, zdravstvenom voditeljicom,
 - pojačane mjere higijene, pranje ruku, brisanje, ...
- Postupanje zdravstvene voditeljice kod pojave zarazne bolesti:
 - po dojavi odmah dati prijedlog protuepidemijskih mjera,
 - obavijestiti dežurnog epidemiologa
(Epidemiološka služba 098 492 024, 043 335 401),
postupati prema njihovim uputama,
 - redovito se provode mjere dezinfekcije i ostale protuepidemijske mjere (ovisno o vrsti bolesti, uključuju se spremačice, vešeraj, pojačane mjere higijene),
 - nadzirati primjenu protuepidemijskih mjera,
 - pratiti zdravstveno stanje ostale djece,
 - po potrebi staviti pisane upute u kutiće za roditelje,
 - vođenje pisane dokumentacije,

- po potrebi organizirati roditeljski sastanak u suradnji s epidemiologom.

- U slučaju zaraznih bolesti, zdravstvena voditeljica ili odgojitelji su dužni obavijestiti druge roditelje o pojavi zaraznih bolesti (ne navoditi koje je dijete potencijalni uzročnik zaraze).
- Roditelji su također dužni obavijestiti Vrtić ukoliko dijete ima zaraznu bolest.
- Nakon povratka u kolektiv obavezno je donošenje liječničke potvrde da je dijete zdravo i može boraviti u kolektivu.

Protokol postupanja u slučaju zlostavljanja ili zanemarivanja djeteta ili nasilja u obitelji

- Svaki radnik treba poduzeti sve mjere da se zaustavi i prekine aktualno nasilno postupanje odrasle osobe prema djetetu, a u slučaju potrebe zatražiti pomoć drugih zaposlenika vrtića ili po potrebi pozvati policiju.
- Sukladno odredbama Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji stručni radnici u djelatnosti odgoja i obrazovanja obvezni su prijaviti policiji ili državnom odvjetništvu počinjenje nasilja u obitelji za koje su saznali u obavljanju svojih poslova.
- Sukladno Obiteljskom zakonu, svatko je dužan prijaviti Centru za socijalnu skrb povredu djetetovih osobnih i imovinskih prava. Povreda osobnih prava podrazumijeva osobito: tjelesno ili mentalno nasilje, spolne zloupotrebe, zanemarivanje ili nehajno postupanje, zlostavljanje ili izrabljivanje djeteta.
- Odgojitelj je dužan pomno pratiti promjene na djetetu. U slučaju da opazi bilo kakve znakove na tijelu djeteta (crvenilo, modrice, posjekotine, rane, ugrize, ogrebotine i dr.), koji bi mogli ukazivati na zlostavljanje, ili biti posljedica zlostavljanja djeteta, izravno upitati roditelja, bilježiti objašnjenje, te ih evidentirati u pedagoškoj dokumentaciji.
- U slučaju takvih „ozljeda“ odgojitelj je dužan obavijestiti ravnatelja.
- Odgojitelj ne provodi ispitivanje djeteta o vrsti i sadržaju sumnje na zlostavljanje.
- O sumnjama na zlostavljanje ne iznose se informacije ostalim roditeljima i djeci u odgojnoj skupini.
- Ravnatelj će zajedno s odgojiteljem koji izražava sumnju na zlostavljanje:
 - razgovarati s roditeljima,
 - izraditi izvješće,
 - prema potrebi surađivati sa Centrom za socijalnu skrb.

- Stručni radnici su dužni poduzimati mjere zaštite prava djeteta te o svakom kršenju tih prava odmah:
 - ukoliko je dijete povrijeđeno u mjeri koja zahtijeva liječničku intervenciju ili pregled ili se prema okolnostima slučaja može pretpostaviti da su takva intervencija ili pregled potrebni, odmah pozvati službu hitne medicinske pomoći ili na najbrži mogući način, koji ne šteti zdravlju djeteta, otpratiti ili osigurati pratnju djeteta od strane stručne osobe liječniku te sačekati liječničku preporuku o daljnjem postupanju,
 - žurno izvijestiti ravnateljicu koja će izvršiti prijavu policiji i obavijestiti Centar za socijalnu skrb te ih upoznati sa svim činjenicama i okolnostima slučaja i aktivnostima koje će se poduzeti,
 - o dojavi nasilja i poduzetim aktivnostima, razgovorima, izjavama i svojim opažanjima izraditi službenu bilješku, koja će se dostaviti, na zahtjev, drugim nadležnim tijelima.

Postupak postupanja kod sukoba između zaposlenika i roditelja/drugih odraslih osoba

- U svim situacijama treba primijeniti znanja i vještine aktivnog slušanja, zadržati smirenost i profesionalnu razinu odnosa.
Ton treba biti umirujući, snižen, ali i odlučan u prekidu situacije ukoliko se ona odvija u prostoru s djecom, ili drugim roditeljima.
- Odvesti/uputiti roditelja/osobu u zbornicu (ostaloj djeci u skupini osigurati nadzor druge odrasle osobe – odgojitelj, spremačica) i prema potrebi pozvati ravnateljicu.
- Potrebno je izbjegavati rasprave sa sugovornikom pred djecom ili drugim roditeljima te komentiranja situacije pred djecom i pred drugim roditeljima.
- U slučaju fizičkog nasilja, prijetnje fizičkim nasiljem ili verbalnog nasilja kojeg nije moguće odvratiti bilo koji zaposlenik vrtića treba pozvati policiju.
- Verbalni i fizički napad regulirani su odredbama Pravilnika o radu u dijelu povrede radne obveze, pa će se prema takvom činu poduzeti mjere sukladno tom Pravilniku i ostalim zakonskim aktima.
- Djelatnici u sukobu trebaju što prije obavijestiti ravnatelja o tome što se dogodilo i koje korake su poduzeli.

- Po završetku situacije i prije odlaska s radnog mjesta djelatnici trebaju napisati detaljne bilješke u knjigu pedagoške dokumentacije i sastaviti detaljan zapisnik te ga predati ravnatelju.

Protokol u slučaju sukoba djelatnika (verbalni, fizički)

- Rješavanje konflikte verbalnom ili fizičkom agresijom u vrtiću je zabranjeno.
- Ukoliko je došlo do konflikta – ne izražavati tenzije pred djecom i roditeljima i odgoditi raspravu do mogućnosti rješavanja sukoba u odvojenom prostoru.
- Zaposlenici ustanove pozivaju ravnatelja koji će individualno razgovarati s osobama uključenim u sukob.
- Verbalni i fizički napad regulirani su odredbama Pravilnika o radu u dijelu povrede radne obveze, pa će se prema takvom činu poduzeti mjere sukladno tom Pravilniku i ostalim zakonskim aktima.
- Djelatnici u sukobu odmah po intervenciji rade zapisnik o događaju.

Protokol postupanja u slučaju nasilja među djecom

- Pod nasiljem podrazumijevamo:
 - Namjerno izazvan fizički napad (udaranje, guranje, šamaranje, čupanje, zaključavanje, napad različitim predmetima, pljuvanje ...)
 - Negativni postupci: ogovaranje, korištenje pogrđnih imena, ismijavanje, zastrašivanje, izrugivanje..., oduzimanje stvari, uništavanje istih i sl.
- U slučaju spoznaje o nasilju obavijestiti ravnatelja.
- Treba odmah poduzeti sve mjere da se zaustavi i prekine aktualno nasilno ponašanje prema djetetu, a u slučaju potrebe zatražiti pomoć stručnog suradnika, zdravstvenog voditelja ili drugog djelatnika Vrtića.
- Ukoliko je dijete povrijeđeno u mjeri koja zahtjeva liječničku intervenciju ili pregled, odmah pozvati službu hitne liječničke pomoći ili na najbrži mogući način, koji ne šteti zdravlju djeteta, osigurati pratnju djeteta liječniku od strane stručne osobe te sačekati liječnikovu preporuku o daljnjem postupanju i dolazak djetetovih roditelja ili zakonskih zastupnika.
- Roditeljima djeteta koje je žrtva nasilja dati obavijesti o mogućim oblicima savjetovanja i stručne pomoći djetetu.
- Ravnatelj će odmah obaviti razgovor s djetetom koje je žrtva nasilja, a u slučaju da je

postojala liječnička intervencija, uz dogovor s liječnikom čim to bude moguće.

- S drugom djecom i odraslim osobama koje imaju spoznaju o učinjenom nasilju treba obaviti razgovor te utvrditi sve okolnosti vezane uz oblik, intenzitet, težinu i vremensko trajanje nasilja.
- Sačiniti zapisnik o događaju.
- Djeci, svjedocima nasilja, treba pružiti pomoć.
- Porazgovarati s djetetom koje je počinilo nasilje, ukazati mu na neprihvatljivost i štetnost takvog ponašanja, poticati ga da promijeni svoje ponašanje, pazeći pri tome da li će dijete ukazati da je ono žrtva zanemarivanja ili zlostavljanja u svojoj obitelji ili izvan nje, te odmah obavijestiti Centar za socijalnu skrb
- Pozvati roditelje djeteta koje je počinilo nasilje - informira ih o događaju i dogovara zajedničko praćenje ponašanja djeteta, a u slučaju potrebe upućuje ih na savjetovanje ili stručnu pomoć izvan vrtića: Centar za socijalnu skrb, Obiteljsko savjetovalište i sl.
- U sve aktivnosti vezane za sprečavanje nasilje među djecom uključiti roditelje i sve stručne djelatnike ustanove.

Protokol postupanja u slučaju kad je dijete izvan kontrole emocija i ponašanja

- Ako odgojitelj ne može smiriti dijete treba ga izvesti iz sobe uz obvezu da osigura da druga djeca ne ostanu bez nadzora odrasle osobe (odgojitelj, zdravstveni voditelj, spremačica).
- Potrebno je otkloniti sve predmete s kojima se dijete može ozlijediti.
- Odgojitelj treba pokušati umiriti dijete, a ako ne uspije pozvati zdravstvenu voditeljicu ili ravnateljicu.
- Ukoliko dijete i dalje ima problem, pozvati roditelje.
- U slučaju nemogućnosti/nedolaska roditelja/primarnog skrbnika, pozvati osobu/e ovlaštene od roditelja da odvede/dovode dijete.
- Ravnatelj, zdravstveni voditelj zajedno sa odgojiteljima donose plan postupaka s djetetom te surađuju s roditeljima – ako bi se takve ekscesne situacije ponavljale potrebno je predložiti odlazak s djetetom psihologu.

Protokol postupanja u slučaju spolno neprimjerenog ponašanja među djecom

- Ako odgojitelj u skupini primijeti kod djeteta/djece namjeru ili spolno problematično ponašanje treba zaustaviti uočeno ponašanje, razgovarati s djecom i uputiti ih na pravila spolnog ponašanja.
- Odgojitelj o događaju treba obavijestiti ravnatelja.
- Važno je tijekom rada s djecom ne inkriminirati nikoga od djece.
- Vrtić poziva roditelje na razgovor, kojemu prisustvuje ravnatelj i odgojitelji. Djelatnici vrtića:
 - informiraju roditelje o činjenicama i okolnostima događaja i dogovaraju zajedničko praćenje ponašanja djeteta,
 - izvješćuju roditelje o aktivnostima koje će vrtić poduzeti,
 - u slučaju potrebe upućuju roditelje na savjetovanje ili stručnu pomoć izvan vrtića (centri za socijalnu skrb, obiteljska savjetovališta i sl.).
- Vrtić je, uz razvojno primjerene aktivnosti, dužan osigurati i adekvatan nadzor u skupini.

Prilozi za odgojitelje:

Djeca prolaze faze u svim aspektima razvoja pa tako i u domeni spolnog razvoja. Razvoj spolnog identiteta odvija se putem igre unutar koje dijete preuzima različite uloge koje služe razvoju pojma o sebi i spolnog ponašanja. Iako su u našem društvu spolna ponašanja djeteta tabu tema o kojoj mnogi nerado govore, važno je poznavati koja su to ponašanja uobičajena za određenu dob djeteta.

Razumijevanje ovog aspekta razvoja pomoći će vam da podržite vaše dijete u stjecanju zdravog odnosa prema vlastitom tijelu i spolnosti. [1]

Zabrinjavajuća ponašanja

Iako je većina spolnog ponašanja kod predškolske djece normalna i dio prirodnog razvoja, postoje određena ponašanja koja mogu biti zabrinjavajuća i zahtijevati pažnju stručnjaka:

- *Opsesivno ponašanje: Pretjerano ili kompulzivno dodirivanje genitalija koje ometa svakodnevne aktivnosti.*
- *Bol ili ozljede: ako ponašanje dovodi do ozljeđivanja ali i ako je u pozadini fiziološki problem ili upala koju treba liječiti.*
- *Prisilna igra: Ako dijete prisiljava drugu djecu na spolne igre ili pokazuje agresiju.*
- *Napredna spolna ponašanja: Poznavanje spolnih aktivnosti koje su neprikladne za*

dob djeteta i mogu ukazivati na izloženost neprimjerenim sadržajima.

- Strah i anksioznost: Izražavanje straha ili anksioznosti povezane s tijelom ili spolnošću.

- Samozadovoljavanje u javnosti: ako je dijete starije od 5 godina te unatoč poučavanju o privatnosti ovo ponašanje radi u javnosti.

Protokoli postupanja u slučaju da po dijete dođe osoba u alkoholiziranom ili nekom drugom neprimjerenom psihofizičkom stanju koje ugrožava djetetovu sigurnost

Ukoliko, po mišljenju odgojitelja, po dijete dođe osoba koja je u takvom psihofizičkom stanju **da nije u stanju** odvesti dijete iz vrtića treba poduzeti slijedeće mjere:

- Osigurati osobu koja će ostati s drugom djecom (zaposlenika vrtića koji je u tom trenu dostupan bez obzira na djelatnost).
- Telefonski kontaktirati drugog roditelja i izvijestiti ga o situaciji te zamoliti da dođe po dijete ili organizira dolazak po dijete.
- Ukoliko je drugi roditelj nedostupan kontaktirati s ostalim osobama za koje je roditelj dao izjavu da mogu doći po dijete.
- O situaciji obavijestiti ravnateljicu (099 707 3251), zamjenicu ravnateljice (098 564 156) ili zdravstvenu voditeljicu (098 656 488).
- U slučaju da se ne može nikoga dobiti odgojitelj kontaktirati policiju (112 ili PP Daruvar na 043 331-644).
- Ukoliko je roditelj agresivan i ne želi surađivati, ne ulaziti s njim u konflikt. Odgojitelj ne predaje dijete, osim u slučaju izrazite agresivnosti prema odgojitelju. U tom slučaju odgojitelj predaje dijete i odmah o tome izvješćuje policiju i ravnateljicu.
- Odgojitelj ostaje s djetetom do okončanja situacije na prethodni poziv.
- Prije odlaska s radnog mjesta potrebno je sačiniti zapisnik i u pedagošku dokumentaciju unijeti kratak opis situacije.
- Ravnateljica treba pozvati oba roditelja na razgovor u roku od tjedan dana (razgovoru obvezno treba biti prisutna ravnateljica, zdravstvena voditeljica i odgojitelj koji je prisustvovao incidentnoj situaciji).

Protokol u slučaju da roditelj ne dođe po dijete nakon dežurstva

- U dežurnoj sobi se obvezno nalaze podaci o djeci, roditeljima i osobama koje mogu dolaziti po dijete s brojevima telefona i mobitela. Matični odgajatelji su obavezni ažurirati podatke.
- Ako roditelj nije pravovremeno obavijestio vrtić o mogućnosti kašnjenja, tolerirati nedolazak roditelja **do 30 min.** (16.30h).
- Odgojitelj će pokušati telefonski stupiti u kontakt s roditeljima ili osobama koje je roditelj ovlastio da preuzmu dijete.
- Važno je smiriti dijete dok roditelj ne dođe.
- Ukoliko se ne uspostavi kontakt s roditeljima ili kontakt osobom, **sat vremena** nakon dežurstva, odgojitelj obavještava ravnateljicu.
- Nakon dogovora i kontakta s ravnateljicom pozvati policiju (112, 192, 043 331 644).
- Sve daljnje upute u suradnji s policijom.
- Cjelokupnu situaciju odgojitelj evidentira u knjizi pedagoške dokumentacije.
- Ukoliko roditelji učestalo kasne po dijete, ravnatelj će s njima obaviti razgovor kako bi se utvrdili razlozi kašnjenja.

Protokol postupanja u slučaju nesporazuma roditelja oko sadržaja roditeljske skrbi

- U slučaju kad se roditelji ne mogu sporazumjeti oko sadržaja roditeljske skrbi ili o ostvarivanju djetetovih prava vezanih za njegov boravak u vrtiću (npr. roditelji se ne mogu složiti hoće li dijete upisati u vrtić, odnosno ispisati iz vrtića, neslaganje vezano za upis u određeni program, neslaganje vezano uz plaćanje vrtića, neslaganje vezano za prehranu djeteta u vrtiću, izlete i sl.) odgojitelj će uputiti roditelje ravnatelju.
- Vrtić nije ovlašten donositi odluke u korist, odnosno na štetu jednog roditelja.
- U slučaju da se roditelji ne mogu sporazumjeti, ravnatelj je dužan uputiti roditelje da se obrate Centru za socijalnu skrb ili sudu koji će u izvanparničnom postupku donijeti odluku.
- Do sporazuma roditelja ili donošenja sudske odluke, vrtić će postupati prema zatečenom stanju pazeći pri tom na interese djeteta.

Protokol o postupcima i mjerama u slučaju razvoda roditelja

- U postupku razvoda oba roditelja imaju jednaka prava na roditeljsku skrb. Prava na roditeljsku skrb se mogu ograničiti ili oduzeti samo odlukom nadležnih tijela (Centra za socijalnu skrb ili sudskog rješenja).
- Kada roditelj dobije rješenje (Centar za socijalnu skrb ili sudsko rješenje), original daje ravnateljici na uvid, a kopiju ustanova (i odgojitelj) trajno zadržava. Tek kada dobijemo službeno rješenje postupamo u skladu s njim.
- Ako roditelj koji po rješenju nije skrbnik želi odvesti dijete iz vrtića u dane koji nisu u skladu s rješenjem, odgojitelj mora tražiti pismeno odobrenje roditelja skrbnika za odvođenje djeteta – ne smije dati dijete samo na temelju usmene izjave roditelja skrbnika.
- Roditelju koji nije dobio skrbništvo i članovima njegove obitelji nije moguće dopustiti viđanje djeteta unutar ustanove i primanje poklona bez pismenog odobrenja roditelja skrbnika.
- U slučaju da roditelj koji nije skrbnik želi nasilno odvesti dijete iz vrtića, telefonski obavijestiti roditelja skrbnika i policiju jer se to smatra otmicom djeteta.
- Svaki takav pokušaj odgojitelj će evidentirati u formi zapisnika, a eventualni sukob riješiti na način kako je opisano u postupanju **kod sukoba između zaposlenika i drugih odraslih osoba**.
- Odgojitelj svoje osobne podatke daje policiji bez prisutnosti nasilnog roditelja.

Protokol postupanja u situacijama kada se ugovorne stranke ne pridržavaju potpisanog ugovora

Navedeni protokol odnosi se na situacije:

a) Kada roditelj ne dođe u ugovoreno vrijeme po dijete

Odgojitelj treba:

- Kontaktirati matičnog odgojitelja (ako to nije) i ravnateljicu te ostati s djetetom do dolaska roditelja – postupiti prema Protokolu u slučaju da roditelj ne dođe po dijete nakon dežurstva.
- Pokušati uspostaviti kontakt sa roditeljem putem telefona ili mobitela.
- Pokušati uspostaviti kontakt s osobom koju je roditelj naveo kao osobu koja može odvesti dijete iz vrtića.
- Ostavlja se mogućnost (30 – 60 minuta) da je roditelja nešto nepredviđeno spriječilo u dolasku po dijete.

Matični odgojitelji:

- Provjeravati kontinuirano brojeve telefona i mobitela roditelja i unašanje promjene – ažuriranje promjene u imeniku.
- Posebno provjeravati podatke o osobi kojoj možete dati dijete, ako roditelj nakon ugovorenog vremena ne dođe po dijete.

b) Kada se na drugi način ne pridržava ugovorenih odnosa

Odgojitelj treba:

- Obavijestiti ravnateljicu koja će pozvati roditelje na razgovor, informirati ga o problemu koji smo primijetili i pokušati razriješiti novonastalu situaciju.

c) Kada roditelj dovodi dijete a ugovor je istekao ili je prekinut

Odgojitelj treba:

- Uputiti roditelja s djetetom (dijete ne može ostati u skupini) u tajništvo vrtića ili ravnateljju, koji će poduzeti daljnje potrebne korake.

Protokol postupanja i metode djelovanja u slučaju nestanka djeteta iz vrtića

- Nakon primijećenog nestanka djeteta odgojitelj poziva pomoć (drugi odgojitelj, zdravstveni voditelj, ravnateljica). Pozvanu osobu zadužiti za sigurnost djece u skupini (reći djeci što se dogodilo).
- Zadržati smirenost radi ostale djece u skupini.
- Provjeriti prostor sobe dnevnog , garderobu i sanitarni čvor (tražiti: u ormaru, ispod stola...) mjesto gdje je do sada najviše boravilo.
- Pitati drugu djecu gdje je ...
- Tražiti pomoć od zaposlenika koji nije u neposrednom radu s djecom, pretražiti vrtić (izvan uobičajene putanje kretanja)
- Dobro razmisliti i pokušati se sjetiti kad je zadnji put viđen i prema tome usmjeriti potragu.
- Pretražiti bližu okolicu vrtića. U potragu se upućuje matični odgajatelj i odgajatelj koji poznaju dijete.

- Ukoliko se dijete **pronađe** od strane zaposlenika Vrtića o događaju je potrebno razgovarati s roditeljima (odgajatelj, ravnateljica) – pitati za dijete, izraziti žaljenje zbog događaja, ...
 - Izriče se „JA“ poruka: „Kad te nisam vidjela, jako sam se zabrinula...“, „Uplašila sam se za tebe, gdje si?“
 - Budite svjesni olakšanja i kažite to djetetu.
 - Napisati izvještaj o događaju u dnevnim zapažanjima.
 - Po potrebi se vodi zapisnik koji se dostavlja ravnatelju.
- Ukoliko se dijete **ne pronađe** (do 15 min.), ravnateljica poziva roditelje putem telefona o nastalom događaju i informira ih o poduzetim mjerama (radnjama) i dogovara daljnje korake.
- Ako dijete nije pronađeno ravnateljica zove policiju, daje podatke o djetetu i poduzetim mjerama (radnjama). Kontakt sa policijom i medijima je isključivo ravnateljica. Medijima dostavlja samo činjenice, traži profesionalnost u informiranju (zabranjuje telefoniranje, objavljivanje podataka i fotografija djeteta bez suglasnosti roditelja, osigurava zaštitu Vrtića).
- Nakon obavješćivanja policije ravnateljica kontaktira s osnivačem: Gradonačelnikom i Ministarstvom znanosti i obrazovanja u cilju pravodobnosti i istinitosti informiranja.

KRIZNA INTERVENCIJA

- Dijete je pronađeno – ravnatelj obavještava roditelje, odgojitelje i djecu da je dijete pronađeno.
- Prema potrebi organizira se kratka krizna intervencija – educirane osobe provode razgovor sa sudionicima događaja (odgajatelji, djeca, djelatnici).
- Zabilježiti što se točno dogodilo (u svoju bilježnicu i poseban zapisnik). Navesti točne razloge nastanka navedene situacije, metode i postupke djelovanja u rješavanju situacije – predati to ravnatelju (idući dan).

Protokol postupanja kod opasnosti od elementarnih nepogoda (požar, potres, poplava) i drugih većih nesreća

- Blagovremeno poduzeti mjere zaštite i spašavanja s djecom i ostalim zaposlenicima i ne širiti paniku.
- Trezveno sagledati nastalo stanje i održavati red i sigurnost i donositi najpovoljnija rješenja i odluke kako bi se spriječile posljedice koje ugrožavaju živote djece
- Prema vrsti nepogode ili nesreće znati zvati za pomoć određene službe - 112
- Obavijestiti ravnateljicu
- Prema okolnostima skloniti djecu i materijalna dobra na pogodno mjesto izvan objekta i osigurati prostor za deke.

Za vrijeme potresa:

- Obavezno ostanite UNUTAR građevina dok traje potres.
- Zadržite prisebnost.
- Ako se zateknemo u nižim prostorijama, pri prvim podrhtavanjima izlazimo van na slobodan prostor, udaljimo se od stabala, svjetiljki, električnih kablova i građevine.
- Kratko uputite djecu da se sagnu i zaštite glavu i vrat rukama.
- Smjestite se ispod stabilnog stola pri čemu se djeca jednom rukom drže za nogu od stola kako se stol ne bi pomaknuo, a drugom zaštite glavu i vrat.
- Ako nema stolova, čučnuti uz nosive zidove i kutove sobe gdje nema prozora i stvari (polica) na zidovima i zaštititi - zaštite glavu i vrat.
- Odmaknuti se što dalje od staklenih površina i pregradnih zidova.
- Nikako ne ostati s djecom na stubištu.

Ako ste pod ruševinama:

- Pokušati održati prisebnost i smiriti djecu.
- Uputiti djecu da se što manje kreću.
- Uputiti djecu da prekriju usta dijelom odjeće – udisati što manje prašine.
- Lagano udarati po cijevima ili zidu kako bi nas spasioci mogli pronaći. Ukoliko su nam pri ruci možemo koristiti i udaraljke, zviždaljke i ostale instrumente (ne vičite ukoliko ne morate kako biste spriječili udisanje prašine).

Poslije potresa:

- Kad prestane podrhtavanje, ako smo u zgradi polako napustiti prostorije na predviđeni izlaz vodeći računa da izađu sva djeca. Ponijeti imenik i najnužnije osobne stvari.
- Smjestite se na predviđeno mjesto na dvorištu i budite spremni na naknadno podrhtavanje tla.
- Pokušajte cijelo vrijeme održati prisebnost, provjerite ima li ozlijeđene djece i jesu li sva djeca izašla.
- Ako nisu sva djeca izašla prebrojite ih još jednom i prvog dostupnog djelatnika uputite da se vrati u objekt i provjeri prostore – ne smijete napustiti odgojno-obrazovnu ustanovu bez osiguranog nadzora djece.
- Ako je dijete ozlijeđeno postupate prema Protokolu o pružanju prve pomoći ozlijeđenom djetetu.
- Ako su prisutna oba odgojitelja, jedan se vraća po dijete.
- Ako je zimski period, prema procjeni situacije i trenutnog stanja vratiti se naknadno po odjeću, obuću, deke – voditi računa da se ne zadržavamo dugo.

Pripreme preventivne radnje za koje su odgovorni djelatnici dječjeg vrtića

- Redovite vježbe na razini cijelog vrtića.
- ZNATI koji se izlazi koriste prema evakuacijskom planu/nacrtu, gdje stoje ključevi, prva pomoć, gdje je zborna mjesto.
- Svi izlazi i hodnici moraju biti prohodni i slobodni.
- SVI djelatnici, zatečeni u vrtiću tijekom potresa, pomažu u zbrinjavanju – PRVO djece, a onda i ostalih. Počinju od dječje sobe u čijoj se blizini nađu, a zatim u slijedećoj. Ukoliko su svi djelatnici na svojim radnim mjestima, osoblje iz ureda, kuhinja i vešeraj prvo idu u najbliže sobe, a spremačice u dio koji po zaduženju spremaju. Energente isključuje domar, odnosno njegova dogovorena zamjena.
- Razgovarati sa djecom (primjereno njihovoj dobi) što je potres i kako se ponašati ukoliko dođe do njega. Kroz igrane situacije vježbati postupak zaštite prilikom potresa u različitim situacijama i prostorima.
- Pokazati djeci najsigurnije mjesto u prostoru, označiti ih, povremeno podsjećati i vježbati.
- Kod uređenja soba za dnevni boravak, sanitarnih čvorova, predprostora i međuprostora voditi računa o pohranjivanju opreme i pozicioniranje iste: namještaj, police, slike

moraju biti stabilne, učvršćene u zidove a teške i staklene stvari smjestite na niske pozicije.

Protokoli postupanja u slučaju velikih vrućina i zaštite od sunčevog zračenja

- Cijelo vrijeme trajanja velike vrućine (toplinskog vala) pridržavati se preporuka lokalnih zdravstvenih ustanova.

Rashladiti odgojno-obrazovne skupine

- Nastojati rashladiti prostor u kojem djeca borave. Idealno bi bilo dnevnu temperaturu držati ispod 30°C danju i ispod 24°C noću. To je posebno važno za djecu ili zaposlenike koji imaju kronične zdravstvene probleme.
- Koristiti hladniji noćni zrak da se rashlade skupine u ranim jutarnjim satima - otvoriti sve prozore.
- Smanjiti količinu vrućeg zraka unutar skupina i ostalih vrtićkih prostora. Danju zatvoriti prozore i rolete naročito one koji su okrenuti prema suncu.
- Staviti zaslone, „venecijanere,“ rolete, tende na prozore koji odbijaju jutarnje ili popodnevno sunce.
- Za vrijeme korištenja klima uređaja zatvoriti vrata i prozore kako ne bi trošili više energije nego što je potrebno. Mogu pružiti olakšanje i osvježanje, ali ako je temperatura iznad 35 °C neće spriječiti bolesti vezane uz velike vrućine.
- Nuditi djeci „puno tekućine“ – nadomjestiti izgublenu tekućinu znojenjem, mokrenjem – otprilike gutljaj vode svakih 15 – 20 minuta za djecu (za vrijeme vrućine moraju piti iako ne osjećaju žeđ)

Kloniti se vrućine

- Skloniti se s djecom u hladnu, rashlađenu prostoriju.
- Izbjegavati izlazak s djecom na otvorene prostore u najtoplijem dijelu dana, od 10-17 sati, poglavito djeca.
- Boraviti na zraku u najhladnije doba dana, što je obično u jutro između 8,30 - 10.00 sati (11.00 sati).
- Potražiti sjenu.
- Redovito koristiti kreme sa zaštitnim faktorom od štetnog UVA i UVB zračenja.

Naročitu brigu valja posvetiti manjoj djeci. Preporučuju se hipoalergene kreme bez kemijskih filtera.

- Važno koristiti laganu široku svijetlu odjeću od prirodnih materijala, kape, šeširiće ili druga pokrivala za glavu koja štite od UV zračenja.
- Prilagoditi svoje izlaganje sunčevom UV zračenju uvažavajući dnevne promjene vrijednosti UV indeksa.
- Za vrijeme popodnevno odmora koristiti laganu posteljinu, plahte, bez jastuka kako bi izbjegli akumulaciju topline.
- Jest i češće manje obroke, sezonsko voće.
- Razgovarati s djecom o toplinskom valu i učiti ih što bi trebali znati, kako bi se i sami mogli zaštititi i koje mjere zaštite mogu sami poduzeti.
- Bilo bi dobro da svi odgojitelji imaju položen tečaj prve pomoći, kako bi naučili što poduzeti u slučaju toplinskog udara i ostalih hitnih stanja. Svatko mora znati kako reagirati.

Ako se djece ili zaposlenici osjećaju loše

- Tražiti pomoć ako imaju vrtoglavicu, slabost, nemoć, tjeskobu ili su izrazito žedni i imaju jaku glavobolju; što prije otići u hladniji prostor i mjeriti temperaturu.
- Popiti vodu ili voćni sok da nadoknade tekućinu.
- Smiriti se i leći u rashlađenu prostoriju. U slučaju bolnih grčeva, najčešće u nogama, rukama ili trbuhu, često nakon provedenog rada ili vježbe u vrlo vrućem vremenu, piti tekućinu koja sadrži elektrolite, a u slučaju da grčevi ostanu prisutni duže od jednog sata potrebna je medicinska pomoć.
- Ako osoba ili dijete ima vruću suhu kožu ili delirij (nerazumno razgovaraju i nemirni su), grčeve i/ili su bez svijesti odmah zovite hitnu pomoć (112). Dok se čeka na hitnu pomoć, smjestiti njega/nju u hladnu prostoriju u vodoravan položaj, podignuti mu/joj noge i kukove, odstraniti odjeću i početi s vanjskim hlađenjem, kao što su hladni oblozi na vrat, pazuhe i prepone i špricanje kože vodom temperature 25–30°C. Mjeriti temperaturu tijela. Hladiti osobu dok se tjelesna temperatura ne spusti ispod 38° C.

Ne davati acetilsalicilnu kiselinu, paracetamol ili druge lijekove bez konzultacije s liječnikom.

- Osobe bez svijesti postaviti u bočni ležeći položaj. Zovite 194 ili 112.
- Ako je pri svijesti, smjestite je u ležeći položaj na leđa te podignite kukove i noge na povišeno (jastuk ili stolica)
- Savjetovati se s liječnikom u slučaju drugih tegoba ili ako opisane tegobe duže traju.

VAŽNIJI BROJEVI TELEFONA

- Policija192
- Policijska postaja Daruvar043 331 644
- Centar za sve vrste hitnih situacija112
- Hitna medicinska pomoć 194
..... 043 331 688
- Vatrogasci193
.....043 331 371
- Epidemiološka služba098 492 024
- Ravnateljica Željka Zadro099 707 3251 – službeni
.....098 164 3956 – privatni
- Zdravstvena voditeljica Jasminka Čakanić099 699 1479

5. ODGOJNO-OBRAZOVNI RAD

5.1. POLAZIŠTE PROGRAMA

Uporišta odgojno-obrazovnog rada u temeljnim su dokumentima predškolskoga odgoja i obrazovanja: Programskom usmjerenju odgoja i obrazovanja predškolske djece (Glasnik ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, Zagreb, 1991), Konceptiji razvoja predškolskog odgoja i Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2014), te njemu pripadajućim načelima, vrijednostima i ciljevima.

Odgojno-obrazovni rad provoditi će se u skladu sa Zakonom o predškolskom odgoju i obrazovanju i u skladu s Državnim pedagoškim standardom predškolskog odgoja i naobrazbe.

Odgojno obrazovni rad temeljimo na humanističkom pristupu, što podrazumijeva uvažavanje najsuvremenijih spoznaja o zakonitostima razvoja i odgoja djeteta, usmjeren je na dijete i njegove razvojne potrebe i prava.

Temelj i najvažnija zadaća predškolskog programa je stvaranje uvjeta koji će doprinijeti cjelovitom razvoju svakog pojedinog djeteta, osmišljavanje poticajnog fizičkog i socijalnog ozračja, uspostavljanje pozitivne emocionalne klime i kvalitetnije međusobne komunikacije. Pri tome stalno treba imati na umu psihofizičke osobine određene dobi djeteta, obilježja skupine, aktualne potrebe djece u skupini, kao i spoznaje o suvremenim načinima učenja (spontano, situacijsko učenje kroz igru i bogate poticaje, učenje praktičnim djelovanjem, kooperativno učenje).

Sukladno Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj ostvarivati ćemo ciljeve koji se odnose na osiguravanje dobrobiti za dijete: osobnu i tjelesnu, obrazovnu, emocionalnu i socijalnu dobrobit.

5.2. RAZVOJNE ZADAĆE I PRAĆENJE RAZVOJA DJETETA

Za praćenje napretka u razvoju djeteta i analizu odgojno- obrazovnog procesa koristiti ćemo instrumente i postupke kao što su: sistematsko promatranje i bilježenje, protokole, audio i video snimanje, različita mjerenja, skale procjene, intervju i ankete. Sakupljati ćemo dječje radove, iskaze i foto dokumentaciju. Procjenjivanje ćemo vršiti kroz uvid u razinu djetetovog motoričkog razvoja, koja uključuje finu i grubu motoriku, brzinu, spretnost, motoričku i okulomotornu koordinaciju; razinu spoznajnog razvoja, koja uključuje spoznaje o sebi samima, praktična znanja i opću informiranost; razinu govornog razvoja, koja uključuje razumijevanje govora, bogatstvo rječnika, strukturu rečenica i artikulaciju; razinu emocionalnog razvoja, koja

uključuje samokontrolu ponašanja i emocionalnu stabilnost; razinu socijalnog razvoja, koja uključuje socijalnu spremnost i norme ponašanja.

Razvojne zadaće imaju polazište u razvoju i potrebama djece koja su uključena u program:

5.2.1. Dijete u dobi od 1 do 2 godine

Tjelesni razvoj

- hodanje uz pridržavanje jednom rukom
- spuštanje iz stajaceg položaja kako bi uzelo igračku/predmet
- penjanje i silaženje stubama uz pomoć
- pokušava se penjati na sve što može
- bacanje lopte koja mu se daje u ruku
- odbacivanje predmeta – obožava bacati igračke
- samostalno hodanje (15 mjeseci u prosjeku) – do kraja druge godine hoda sigurnije
- hodanje po suženoj površini
- stavljanje kocke na kocku (15 mjeseci), gradnja tornjića od 3 kockice (18 mjeseci)
- oponašanje šaranja, spontano šaranje
- prelaženje iz stojećeg stava u sjedeći
- prenošenje, guranje, vučenje predmeta
- spuštanje u čučanj bez pridržavanja (18-24 mjeseca)
- saginjanje bez pridržavanja (kraj druge godine)
- svladavanje prepreka u visini struka (18-24 mjeseca)
- poticanje samostalnosti pri jelu - služenje žlicom
- samostalno šaranje
- okretanje slika predmeta u pravi položaj
- guranje lopte nogom (18 mjeseci)
- suradnja pri odijevanju i skidanju
- okreće listove knjige

Spoznajni razvoj

- upoznavanje okoline trganjem, prevrtanjem, rastavljanjem, sastavljanjem, premještanjem, okretanjem, bacanjem i hvatanjem, udaranjem u predmet, ...
- usmjeravanje pažnje na događaje i pojave koje potiču na istraživanje (12 mjeseci)
- istraživanje novih svojstva predmeta

- ustrajavanje u traženju željene igračke, predmeta
- razvoj mentalne slike za predmete oko sebe i za aktivnost koju je mnogo puta ranije ponavljalo
- razumijevanje da svaki predmet ili radnja ima svoje ime
- okretanje prema bliskoj osobi čije je ime izgovoreno
- razumijevanje suprotnosti veliko-malo, toplo-hladno
- prepoznavanje i pokazivanje slika poznatih objekata u knjizi
- spominjanje predmeta i izvan situacije u kojoj ih je vidjelo

Razvoj govora

- izgovaranje imenica kojima imenuje njemu važne osobe i stvari (12 mjeseci)
- korištenje nekoliko usvojenih riječi (ali ih razumije puno više) (12 mjeseci)
- izgovaranje tri dvosložne riječi sa značenjem (12 mjeseci)
- usvajanje novih riječi, davanje imena predmetima (od 18 mjeseci)
- ponavljanje riječi koje čuje
- imenovanje pomoću onomatopeje (primjerice „vau-vau“)
- ispunjavanje verbalnih naloga (daj, donesi i sl.)
- dodavanje i pokazivanje većeg broja imenovanih predmeta
- odgovaranje na pitanja: Što je to? Tko je to? Čije je? Kamo? Gdje?
- nazivanje sebe vlastitim imenom
- upotrebljavanje „ja“ i „ti“ (ali još uvijek neadekvatno u dobi od 24 mjeseca)
- smisleno korištenje jednostavnih riječi
- odazivanje na vlastito ime, korištenje vlastitog imena i imena drugih
- pokazivanje dijelove tijela kad ih netko imenuje
- imenovanje dijelova tijela
- korištenje riječi za izražavanje želja
- prepoznavanje predmeta i spominjanje istih i izvan situacije u kojoj ih je vidjelo
- korištenje pridjeva (veliko, malo, vruće, mekano..)
- formuliranje pitanja (od 18 do 24 mjeseci)
- koristi negacije (nema, neće, ne)

Socio – emocionalni razvoj

- izražavanje ponosa i zadovoljstva pri novom postignuću

- izražava ljutnju usmjerenu na ljude ili predmete
- oponašanje načina na koji odrasli izražavaju emocije
- govorno sporazumijevanje u interakciji s odraslima
- povećavanje interesa za drugu djecu i vršnjake
- zna svoje ime
- povećava se sposobnost suradnje u igri, ali i sukobi
- razvoj svijesti o osjećajima drugih osoba
- izražavanje sažaljenja, težnje da pomogne utješiti
- razvijanje elementarne predodžbe o sebi (razlikovanje sebe od drugih, prepoznavanje svog odraza u ogledalu, umjesto vlastitog imena počinje se oslovljavati s *ja*)

5.2.2. Dijete u dobi od 2 do 3 godine

Tjelesni razvoj

- koordiniranje pokreta ruku i nogu
- usavršavanje kontrole stajanja, hodanja i radnji koje se izvode rukama
- mijenjanje smjera u hodu i trčanju
- prelazak iz čučnja u stojeći položaj bez pomoći
- igranje igara balansiranja i ravnoteže
- guranje i vučenje igračaka
- stajanje na jednoj nozi (oko 30 mjeseci)
- hodanje na vrhovima prstiju, stupanje
- skakanje na mjestu s obje noge
- zaobilaženje prepreka
- hoda stepenicama pridružujući noge jednu k drugoj
- samostalno obuvanje papuča (ne razlikujući desnu i lijevu - do 30 mjeseci)
- penjanje stepenicama izmjenjujući noge
- bacanje predmeta u određenom smjeru
- usavršavanje hvatanja prstima i palcem
- stavljanje kocke do kocke – „vlak“
- zavrtnje i odvrtnje poklopca
- samostalno pijenje iz čaše
- samostalno služenje vilicom

- povlačenje crte olovkom; šaranje, kružne šare
- precrtavanje kruga (3 godine)
- rezanje škalicama (3 godine)
- stavljanje osam kockica jednu na drugu (3 godine)
- odijevanje jednostavnijih odjevnih predmeta
- spuštanje se niz kosinu
- dominantna upotreba desne ili lijeve ruke (oko treće godine)

Spoznajni razvoj

- aktivno isprobavanje, istraživanje: opipavanje, rastavljanje, sastavljanje -
- usmjeravanje pažnje na dvije stvari istodobno
- pažnja se lako odvraća – nema dovoljnu kontrolu pažnje
- napredovanje u praktičnom mišljenju-rješavanje male praktičnih problema
- povećavanje istraživačkog ponašanja djeteta: rastavljanje predmeta, opipavanje, sastavljanje, ispitivanje o količini i sl.)
- razlikovanje dijelova od cjeline
- govorenje o onome što se ranije dogodilo
- sastavljanje slike od dva do tri dijela
- pridruživanje predmeta određenoj slici
- svrstavanje predmeta po jednom svojstvu
- razumijevanje pojma jednoga, razlikovanje jednog od mnogo
- razlikovanje boja (ali ih ne imenuje točno)
- razlikovanje i pridruživanje dvije boje, dvije veličine, dva oblike, pridruživanje parova istih sličica
- shvaćanje prostornih i vremenskih odnose
- razumijevanje i korištenje riječi: u, na, ispod
- pružanje na zahtjev: jedan predmet (2 godine), 2 predmeta (3 godine)
- ponavljanje rečenica od 2 do 3 riječi
- govorenje o ranije doživljenom
- rješavanje malih problema u svakodnevnim situacijama

Razvoj govora

- izgovaranje svih samoglasnika i nekoliko suglasnika (do kraja 3. godine)
- pravilno korištenje zamjenicama: ja, ti, mi (osvještavanje sebe u odnosu na druge)

- upotrebljavanje posvojnih zamjenica: moje, tvoje, naše
- upotrebljavanje pridjeva: veliki, mali, lijep, dobar
- upotrebljavanje negacija: ne, nije, nema
- prepoznavanje i postavljanje pitanja: Tko je?, Što je?, Gdje je?, Kako se zove?
- odgovaranje na pitanja i vođenje jednostavnih razgovora
- imenovanje i pokazivanje dijelove tijela
- imenovanje i opisivanje svog crteža
- zamjenjivanje gesti riječima u izražavanju svojih potreba
- prepoznavanje slika različitih aktivnosti (npr. jedenje, spavanje, trčanje...)
- spajanje rečenica od 2 do 4 ili više riječi
- slaganje u rodu, broju i padežu
- izražavanje potrebe i želje zamjenjujući geste riječima
- imenovanje tuđih stvari
- u igri razgovara samo sa sobom i svojim igračkama

Socio-emocionalni razvoj

- učenje prihvatljivog izražavanje emocija
- prihvaćanje rastanka bez burnog reagiranja
- razvijanje pojma o sebi - prepoznavanje svojeg tijela, dijelova tijela, lika u ogledalu, na slici, znanje svojeg imena i spola
- poznavanja spolnih uloga
- korištenje pridjeva poput *dobar*, *lijep* u vrednovanju sebe
- pokazivanje poslušnosti slijedeći naredbe ili zahtjeve drugih
- izražavanje emocija putem radnji, riječi ili izražaja lica
- izražavanje želje da nešto učini samo – razdoblje uspostavljanja neovisnosti
- razvijanje češće interakcije s drugom djecom
- sudjelovanje u suradničkim igrama
- razvijanje empatije
- boji se jakih zvukova, tamnih boja, mraka, odvajanja pred spavanje, samoće, kiše, vjetrova, životinja i sl.
- samostalno se obuva i oblači jednostavnije odjevne predmete

5.2.3. Dijete u dobi od 3 do 4 godine

Tjelesni razvoj

- hodanje po crti
- stajanje bez pomoći na jednoj na nozi
- stajanje i hodanje na prstima
- penjanje po stepenicama izmjenjujući nogu, silaženje držeći se za ogradu
- stajanje i trčanje na prstima
- mijenjanje smjera kretanja pri trčanju
- trčanje na veće udaljenosti – uživa u trčanju
- sunožno skakanje
- skakanje na jednoj nozi – dominantnoj (4 godine)
- samostalno penjanje i spuštanje niz tobogan
- balansiranje na jednoj nozi (10-15 sekundi)
- hvatanje lopte ispruženih ruku
- udaranje lopte nogom
- rezanje papira škarama
- precrtavanje po modelu krug i križ (3 godine), kvadrat (4 godine)
- crtanje čovjeka (prepoznatljive oblike)
- oblikovanje predmeta od plastelina, glinamola, tijesta
- otkapčanje gumba, zakopčavanje velikih gumbova
- gradnja toranja od 8 do 10 kocaka
- crtanje velikim kistom
- nizanje više likova jedan do drugog

Spoznajni razvoj

- usmjeravanje pažnje na manji broj podražaja, ne samo na jedan
- vršenje klasifikacije prema funkcionalnoj sličnosti (npr. pribor za jelo)
- razumijevanje funkcije svakodnevnih predmeta
- slaganje puzzli od 3 ili 4 dijela
- imenovanje 3 osnovnih boja a zna ih pokazati i više
- razlikovanje oblika (uglato-okruglo, krug, kvadrat, kocka)
- razlikovanje: veliko-malo-jednako; dugačko-kratko; debelo-tanko; lagano-teško

- prepoznavanje svojstava: meko-tvrdo, suho-vlažno, toplo-hladno, lako-teško
- prepoznavanje koje je doba dana određeno za koje aktivnosti (npr. po noći spavamo)
- korištenje i prepoznavanje riječi: ispred-iza, gore-dolje, naprijed-natrag
- mehanički brojanje do 10
- brojanje predmeta uz pokazivanje 2 predmeta, pa 3 predmeta
- pružanje 2 predmeta na zahtjev
- imenovanje osnovnih okusa: slatko, gorko, slano, kiselo
- rješavanje problema aktivnim isprobavanjem
- korištenje poznatog na nov način
- razlučivanje prošlosti, sadašnjosti, budućnosti
- objašnjavanje pojava oko sebe

Razvoj govora

- period naglog razvoja govora
- razumijevanje riječi: tiho-glasno
- upotrebljavanje osobne zamjenice (ja) kada govori o sebi
- izgovaranje svojeg punog imena i dobi
- povezivanje imena i spola
- temeljna gramatika materinjeg jezika bi trebala biti usvojena
- korištenje riječima uz poticaj: molim, hvala, izvoli, oprosti, dobar dan, laku noć
- postavljanje pitanja služeći se riječima: Tko?, Što?, Zašto?, Gdje?
- povezivanje priča o nedavnim događajima i iskustvima
- provođenje naloga koji uključuju dvije uzastopne radnje
- odgovaranje na pitanja: Što ako...?, Što kada...?
- odgovaranje na pitanja o funkciji poznatih predmeta (primjerice Čemu služi...?)
- oslovljavanja sebe s *ja*
- izražavanje vlastitih misli
- obavještavanje o sebi
- upotrebljavanje množine
- sluša i priča duže priče

Socio-emocionalni razvoj

- emocije još uvijek kratkotrajne i snažne

- lakše prihvaćanje rastanaka
- iskazivanje spolnog identiteta (ja sam dječak/djevojčica po odijevanju, kosi)
- povezivanje imena i spola
- povećanje interesa za vlastito tijelo i njegovo funkcioniranje
- traženje dopuštenja za igračku koju koristi netko drugi
- pozitivno reagiranje na pohvalu
- prelaženje fizičkog odnosa prema okolini u verbalni
- rješavanje konflikata s drugom djecom verbalnim putem
- razvoj suosjećanja prema prijateljima i vršnjacima
- pojavljuje se osjećaj za smiješno
- dijeljenje igračaka, materijala i hrane
- skupne aktivnosti traju duže i sve je naglašenija emocionalnost u igri
- pitanje za dozvolu kada želi upotrijebiti tuđi predmet
- kreiranje i sudjelovanje u sadržajnijoj i složenijoj igri
- razumijevanje potrebe da čeka na svoj red u igri
- sudjelovanje u aktivnostima koje se izvode u malim skupinama
- vrlo izraženo cendranje

5.2.4. Dijete u dobi od 4 do 5 godina

Tjelesni razvoj

- stajanje na dominantnoj nozi 3-5 sekundi
- hodanje naprijed, nazad, postrance, na prstima, dugim koracima
- uspinjanje i silaženje stubama izmjenjujući noge
- prekoračenje prepreke visoke/široke 30 cm
- brzo trčanje, trčanje na veće udaljenosti
- skakanje s mjesta uvis i u dalj
- penjanje i silaženje po različitim penjalicama
- bacanje lopte jednom rukom
- gradnja tornja od 10 i više kocaka
- šiljenje olovke
- rezanje papira škarama po ravnoj crti (4 godine), cik-cak, krug, valove (5 godina)
- precrtavanje po modelu kvadrat (4 godine), trokut (5 godina)

- crtanje čovjeka s prepoznatljivim oblicima
- crtež je prepoznatljiv prema djetetovom imenovanju
- otkapča i zakapča gumb

Spoznajni razvoj

- svrstavanje na osnovu jednog svojstva
- izdvajanje onog što ne pripada skupu
- nizanje predmeta prema jednom kriteriju
- razumijevanje događaja u prirodi, rada i zanimanja ljudi
- razlikovanje i imenovanje osnovnih boja i prepoznavanje većine ostalih
- svrstavanje predmeta po boji
- uspoređivanje i imenovanje veličina: veće-manje-jednako, dulje-kraće-jednako, deblje-tanje (uz pomoć odraslog)
- izdvajanje predmeta istog i različitog oblika
- izdvajanje predmeta po obliku, veličini
- imenovanje geometrijskih oblika: krug, kvadrat, trokut
- uspoređuje i imenuje količine i veličine uz pomoć odraslog
- razlikovanje prostornih odnosa i prepoznavanje naziva (naprijed, natrag, iza, između, ispod)
- brojanje uz pravilno pokazivanje 4 predmeta
- izdvajanje predmeta srednje veličine
- prepoznavanje glatko-hrapavo
- uočavanje problema i pronalaženje rješenje
- ne shvaća pojam smrti (konačnost i prestanak životnih funkcija) – „smrt je vrsta sna“

Razvoj govora

- nagli razvoj rječnika
- tečnost u govoru
- razumijevanje riječi: blizu, daleko
- prepoznavanje rime
- prepoznavanje prvog glasa u riječi
- korištenje potpunim rečenicama
- govorenje o uzročnosti (korištenje veznika *jer*)

- razumijevanje komparacije pridjeva
- razumijevanje redoslijeda događanja
- korištenje usmenih naredbi i uputa u igri
- rješavanje problema uvjeravanjem i pregovaranjem
- prepričavanje događaja (pričanje o prošlim događajima)
- izražavanje vlastitog mišljenja, potreba i osjećaja
- voli priče koje poslije može sa prijateljima glumiti

Socio-emocionalni razvoj

- prepoznavanje i imenovanje osjećaja: strah, sreća, ljutnja, tuga
- iskazivanje čuvstava: stid, zabrinutost, razočaranje, zavist
- usvajanje bitnih informacija o članovima obitelji (zna svoj grad i ulicu...)
- opisuje sebe (svoje tjelesne osobine „Imam pjegice“ oznakama posjedovanja „Imam bicikl,“ „Nosim naočale,“ preferencije „Volim sladoled.“)
- procjenjivanje vlastitog uspjeha (najčešće uspoređujući se s drugom djecom)
- preuzimanje inicijative, dovođenje aktivnosti do uspješnog završetka
- postaje pristupačniji za suradnju
- razlikovanje prednje i stražnje strane odjeće, treba pomoć pri vezanju cipela
- raste strah od mraka
- pojavljuju se noćne more
- pojavljuje se spolna stabilnost
- opada negativizam
- voli voditi drugu djecu i zapovijedati im

3.2.5. Dijete u dobi od 5 do 6 godina

Tjelesni razvoj

- stajanje na jednoj nozi
- hodanje po crti bez pogreške
- doticanje nožnih prstiju pri saginjanju bez savijanja koljena
- prekoračenje prepreke u visini koljena
- povezivanje trčanja i skakanja

- trčanje i udaranje lopte
- trči uz stube
- skače u vis, u dalj
- hvatanje lopte iz različitih visina objema rukama
- penjanje na prepreke i preko prepreka
- gradnja toranja od 12 kocaka
- pravilno služenje škalicama
- ispravno mazanje i lijepljenje
- modeliranje predmeta od plastelina, glinamola, tijesta
- pravilno služenje olovkom i kistom
- prepisivanje brojeve od 1 do 10
- čitko pisanje vlastitog imena
- bojanje unutar linija
- povlačenje okomitih i ravnih crta, spajanje olovkom dvije točke
- precrtavanje pravokutnika i trokuta
- crtanje čovjeka (glava s detaljima, ruke, noge, trup)

Spoznajni razvoj

- razumijevanje prirodnih pojava i društvenih odnose
- razlikovanje boja
- uspoređivanje veličina (malo-manje, veliko-veće, kratko-kraće)
- uočavanje sličnosti i razlika na pojedinim predmetima
- imenovanje geometrijskih oblika
- izdvajanje predmeta koji ne pripadaju prema obliku
- razumijevanje prostornih odnosa
- pokazivanje interesa za sat i kalendar
- usvajanje naziva godišnjih doba
- imenovanja dana u tjednu
- razlikovanje doba dana
- pravilno izgovaranje glasova
- prepoznavanje i imenovanje većine velikih slova
- poznavanje i brojenje po redu brojeva do 10
- smisleno i svrhovito korištenje pojedinog pribora (npr. škare, bojice...)
- spajanje slagalice (oko 10 ili više dijelova)

Razvoj govora

- prepoznavanje početnog i zadnjeg glasa u riječi
- prepoznavanje i imenovanje izvora zvuka
- uspoređivanje zvukova po intenzitetu i visini: tiho – glasno, visoko - duboko
- korištenje svim vrstama rečenica
- definiranje riječi opisno i funkcionalno (To je kad..., To je za....)
- usvajanje osnovne gramatičke strukture (množina, padeži, glagolska vremena, veznici...)
- korištenje veznicima u rečenici: i, a, ali, onda
- prepričavanje priče služeći se detaljima
- izražavanje otpora i ljutnje verbalnim putem
- verbalno planiranje igre
- korištenje izraza pristojnosti i pozdrava u komunikaciji

Socio-emocionalni razvoj

- izražavanje emocija na društveno prihvatljiv način
- prihvaćanje neuspjeha
- suradnja s drugom djecom
- poštivanje prava i potreba druge djece
- samostalno sklapanje prijateljstva
- sudjelovanje u natjecateljskim igrama
- uključivanje u igre s drugom djecom u kojima je potrebno grupno donošenje odluka, podjela uloga
- samostalnost pri obuvanju i vezanju cipela
- samostalnost pri odijevanju
- samostalno korištenje priborom za jelo
- samostalnost u obavljanju fizioloških potreba
- primjena pravila prihvatljivog ponašanja

3.2.6. Dijete u dobi od 6 do 7 godina

Tjelesni razvoj

- povezivanje hodanja i trčanja, hodanja i prekoračivanja
- hodaње po crti stavljajući stopalo pred stopalo
- povezivanje trčanja i bacanja
- skakanje uvis i udalj sa zaletom
- bacanje uz koordinaciju cijelog tijela i ekstremiteta
- točnost pri izrezivanju različitih oblika većim škarama
- korištenje nožem za mazanje i rezanje
- upotrebljavanje noža i vilice pri jelu
- ispravno i sigurno korištenje olovke (7 godina)
- pravilnije pisanje slova i brojki, velikim slovima piše svoje ime

Spoznajni razvoj

- povezivanje predmeta, pojava, bića u skupove po bitnoj osobini
- razlikovanje točno-netočno, stvarno-nestvarno
- uočavanje uzročne veze među predmetima i pojavama
- razlikovanje i imenovanje boja i nijansa boja
- imenovanje i mjerenje veličine i količine te uspoređivanje istih (veće-manje-jednako, duže-kraće-jednako)
- izdvajanje predmeta u skupove po jedan ili dva kriterija
- istodobno uočavanje odnosa i smjerova u prostoru (gore-lijeva, gore-desno)
- pravilno korištenje jučer-danas-sutra
- imenovanje dana u tjednu
- usvajanje naziva godišnjih doba
- mehaničko brojanje do 30
- uočavanje problema i planiranje rješenja
- uočavanje uzročno-posljedične veze
- korištenje strategijama koje su se razvile tijekom cijelog predškolskog perioda (slučajni pokušaji i pogreške, smišljeno i namjerno rješavanje, usmjeravanje akcije na jedno ili više rješenja)

Razvoj govora

- uspoređivanje zvuka: tiho – tiše, glasno – glasnije, visoko – više, duboko – dublje
- vršenje glasovne analize (raščlambe riječi na glasove)
- vršenje glasovne sinteze (spajanje glasova u riječi)
- usvajanje većine gramatičkih pravila
- korištenje svim vrstama rečenica
- izražavanje misli, potreba i osjećaja
- prepričavanje događaja ili priča
- prepričavanje iskustava i jednostavnih događaja logičnim slijedom
- sudjelovanje u grupnom razgovoru
- rješavanje manjih konflikata dogovaranjem
- služenje izrazima ljubaznosti

Socio-emocionalni razvoj

- izražavanje emocija na društveno prihvatljiv način
- prihvaćanje neuspjeha
- kontroliranje vlastitog ponašanja
- opisivanje sebe s naglaskom na svoje ponašanje, sposobnosti, vještine, socijalnu usporedbu s drugom djecom, emocije
- planiranje i provedba određene aktivnosti do kraja
- potpuna samostalnost u obavljanju fizioloških potreba
- kooperativno sudjelovanje u radu i igri s vršnjacima
- rješavanje konflikata s vršnjacima putem dogovora
- primjena pravila pristojnog ponašanja.

5.3. ULOGE ODGOJITELJA

Odgojitelj je stručno osposobljena osoba koja neposredno sudjeluje u realizaciji odgojno-obrazovnog procesa, kontinuirano surađuje s roditeljima, ravnateljem i drugim sustručnjacima u ustanovi za odgoj i izvan nje.

Suvremen i kvalitetan odgojitelj je uspješan u neposrednom odgojno-obrazovnom radu s djecom, uspješan je u stručno-pedagoškom radu i permanentno se stručno usavršava.

Uloga odgojitelja opisana je i u Državnom pedagoškom standardu predškolskog odgoja i naobrazbe koji je donio Hrvatski sabor (Narodne novine, broj: 63/08 i 90/10).

Odgojitelj je osoba osjetljiva na različite potrebe djece, emocionalne i druge, koja primjereno i pravodobno odgovara na njih. Interakcija s djecom je takva da djeca mogu iščitati da ih voli, razumije i poštuje, čime osnažuje identitet i samopoštovanje djece. Važna je uloga i da motivira i pohvaljuje djecu, te im pruža podršku i povratne informacije. Također prikuplja i vodi dokumentaciju o djeci i cijelome odgojno-obrazovnom procesu, nastojeći ga sustavno unaprjeđivati.

5.4. PEDAGOŠKA DOKUMENTACIJA

Propisana pedagoška dokumentacija sustavno će se voditi sukladno Pravilniku o obrascima i sadržajima pedagoške dokumentacije i evidencije o djeci u dječjem vrtiću (Narodne novine, broj: 83/2001.), Pravilniku o obrascima zdravstvene dokumentacije djece predškolske dobi i evidencije u dječjem vrtiću (Narodne novine, broj: 114/02), te ostala službena dokumentacija Vrtića koju čine zapisi, radovi djece, liste praćenja i foto-dokumentacija.

08.listopada 2025. smo dobili obavijest MZOM-a (KLASA: 061-01/24-01/01330, URBROJ:533-07-25-0003) o Prijevodu pedagoške dokumentacije za ustanove koje program ranog i predškolskog odgoja provode na češkom jeziku. Uz obavijest je stigao popis obrazaca sa pripadajućima šiframa iz kataloga Narodnih novina.

Prema članku 2. Pravilnika o obrascima i sadržaju pedagoške dokumentacije i evidencije djece u dječjem vrtiću, pedagošku dokumentaciju čine:

- Matična knjiga djece
- Knjiga pedagoške dokumentacije odgojne skupine
- Imenik djece
- Ljetopis dječjeg vrtića
- Godišnji plan i program odgojno – obrazovnog rada
- Godišnje izvješće o ostvarivanju plana i programa rada
- Program stručnog usavršavanja
- Matična knjiga zaposlenika
- Dokumentiranje svih aspekata odgojno-obrazovnog procesa
- Dosje djeteta s teškoćama u razvoju

- Zapisnici
- Ostali oblici dokumentacije (protokoli praćenja razvoja djeteta, uradci djece, foto- zapisi, audio i video zapisi aktivnosti djece, plakati i panoi, bilješke zajedničkih refleksija odgojitelja i stručnih suradnika, bilješke o suradnji s roditeljima, evaluacijski upitnici, ankete i ostali instrumenti, te interpretacije rezultata).

Pedagoška dokumentacija sadržavati će još:

- Individualne dosjee djece s teškoćama u razvoju,
- Zdravstvene kartone djece,
- Individualne planove i programe stručnog usavršavanja odgojitelja,
- Evidencije dnevne prisutnosti djece ,
- Zapisnike.

5.5. PLANIRANJE I DOKUMENTIRANJE

Kako se planiranje odgojno-obrazovnog rada i cjelokupnog kurikulumu odgojno-obrazovne ustanove treba temeljiti na kvalitetnoj komunikaciji i međusobnoj suradnji, tako u planiranju odgojno-obrazovnog rada sudjeluju svi odgojitelji.

Planiranje uključuje dugoročno planiranje vezano uz orijentacijski tromjesečni plan (može i na kraće razdoblje), te kratkoročno planiranje koje se odnosi na tjedno i dnevno planiranje. Tijekom provođenja odgojno-obrazovnog rada prati se razvoj djece, njihovi interesi, sposobnosti i mogućnosti, te u skladu s tim planiraju zadaće, aktivnosti i poticaji za daljnje provođenje odgojno-obrazovnog rada. U planiranju odgojno-obrazovnog procesa vrlo je važno praćenje, promatranje i razumijevanje djece, ali i dokumentiranje njihovih aktivnosti. Planiranje sadržaja temelji se na promatranju i slušanju djece i dogovaranju s djecom, pri čemu su interesi djece i njihove individualne i razvojne mogućnosti najvažniji kriterij.

Posebna pozornost usmjerava se utvrđivanju postojećeg iskustva, znanja i razumijevanja djece, te oblikovanju uvjeta za njihovo nadograđivanje. Djecu se kontinuirano potiču na sudjelovanje, promišljanje i planiranje novih iskustava učenja zajedno s odgojiteljima.

5.5.1. Način planiranja

Provoditi ćemo timsko planiranje, zajedničko promišljanje, ostvarivanje i evaluaciju odgojno-obrazovnog procesa, jer kvalitetna praksa nije individualno već kolektivno postignuće. Planiranje i programiranje rada odgojne skupine temeljiti ćemo na Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj, Programskom usmjerenju odgoja i obrazovanja djece predškolske

dobi, individualnim potrebama djece proizišlih iz razvojnih osobina djeteta, njihovih interesa, sposobnosti, predznanja, iskustva i mogućnosti.

Planirani zadaci u tromjesečnom planu imat će uporišta u razvojnim osobinama djece, te kronološke dobi. U planiranju uvažavat ćemo i vrijednosti, zatim ciljeve koji govore o dobrobitima za dijete i kompetencije iz Nacionalnog kurikulumu. Zadatke ćemo formulirati što konkretnije.

Odgojitelji će planirati rad s djecom (prema dobnim skupinama - projekti), konkretizacija u orijentacijskom (tromjesečnom) planu – sklopovi aktivnosti (teme), te razvojne zadaće (po područjima: motorika, socio-emocionalni razvoj, spoznaja, komunikacija).

Tjedno planiranje je karakterizacija aktivnosti (što?) prema sklopovima aktivnosti iz orijentacijskog plana, a u odnosu na postavljene zadaće, definira se način realizacije aktivnosti (gdje? čime? kako?).

Dnevni plan – samo je nadopuna tjednog, poticajima za određenu aktivnost ili sklop aktivnosti, planirani poticaji navode se unaprijed, a dodaju se spontani poticaji za spontano nastale aktivnosti djece (posebni doprinosi pojedinog djeteta).

Zapažanja u dnevnim planovima će biti komentar ponašanja djece u odnosu na postavljene zadaće, vrijednosti, ciljeve i kompetencije. Zabilježiti ćemo iskorištene situacijske poticaje

Planirat ćemo poticaje i za djecu druge odgojne skupine.

Vrednovanje ostvarivanja plana i programa (tromjesečni plan i program): komentira se brojno stanje skupine, navode se posljedice promjena u materijalnim, organizacijskim i drugim uvjetima, osvrće se na ostvarene aktivnosti i sadržaje koji su za djecu bili posebno vrijedni i atraktivni, navode se rezultati suradnje s roditeljima i procjenjuju se postignuća djece.

5.5.2. Okruženje za učenje

Suvremeni pristup ističe spontano, situacijsko učenje kroz igru, doživljaje i bogate poticaje, a ne poučavanje kroz sadržaje koji su strogo strukturirani i vođeni, te unaprijed propisani. Okruženje u kojemu će se provoditi program predstavlja niz čimbenika koji potiču i usmjeravaju djetetov tjelesni, socijalno-emocionalni, komunikacijski i spoznajni razvoj, te utječu na oblikovanje njegove osobnosti, vrijednosti, navika i vještina (prostor, oprema, skupina vršnjaka, odrasle osobe, događaji, aktivnosti). Prostor za provedbu programa bit će prilagođen psihofizičkim osobinama djeteta u skladu s psihofizičkim osobinama i potrebama pojedine dobi i slijedit će higijensko-zdravstvene i odgojno-obrazovne standarde.

Osnovna aktivnost djeteta je igra, koja ima veliku razvojnu vrijednost. Dijete igrajući se istražuje, eksperimentira različitim materijalima, zamišlja, kombinira ono što je doživjelo. Dijete uči kroz igru.

Svako ljudsko biće je jedinstveno, te uči i radi na individualan način. Promatranjem djece i onoga što već znaju raditi, te za što se zanimaju, odgojitelj može planirati aktivnosti kako bi podržao djetetov ritam učenja. Uvažavajući takav individualni pristup djetetu koji se temelji na uvažavanju specifičnosti djetetova razvoja, nastojati ćemo svakom djetetu osigurati zadovoljavanje njegovih potreba, a u skladu s njegovim psiho-fizičkim mogućnostima i interesima omogućiti različite vrste aktivnosti.

5.6. DJECA S TEŠKOĆAMA U RAZVOJU

Naš Vrtić integrira djecu s teškoćama u razvoju u redoviti program, ovisno o liječničkoj dijagnozi i brojnosti djece u pojedinoj skupini. Pravodobna reakcija na uočena odstupanja kod pojedine djece u odnosu na psihofizičke osobine i razvojne mogućnosti djeteta predstavljaju prvi korak u rješavanju određenog problema.

Boravak djece s teškoćama u razvoju u predškolskoj ustanovi iziskuje dodatnu pozornost prilikom planiranja i provođenja plana rada, te se očekuje prvenstveno naglasak na individualnom načinu rada, koji omogućava prilagođavanje određenih aktivnosti dječjim mogućnostima i potrebama. Kako bismo omogućili djetetu s teškoćama u razvoju sve njemu potrebne uvjete za boravak u ustanovi, potrebno je ostvariti, kako kvalitetnu suradnju s roditeljima, koji su neizostavna karika u pružanju cjelovite podrške djetetu i predstavljaju izvor važnih informacija o djetetu, tako i suradnju sa osnivačem u smislu osiguravanja potrebnih sredstava za financiranje asistenata.

5.7. PROGRAMSKI SADRŽAJI I AKTIVNOSTI

Programske sadržaje i aktivnosti provoditi ćemo prema projektima i sklopovima mogućih aktivnosti i poticaja za pojedine tematske cjeline razvrstane prema vrstama djelatnosti iz Programskog usmjerenja. Tematske cjeline planirat će se u skladu s aktualnim događanjima iz djetetovog života u prirodnom i socijalnom okruženju.

Osigurati ćemo uvjete za situacijsko učenje kroz igru, doživljaje i bogate poticaje, planirati raznovrsnost poticaja kroz integracijski pristup i uključenost djece u aktivnosti uz

mogućnost izbora. Takvim načinom rada djeca bolje razumiju vlastito iskustvo i svijet oko sebe, te obogaćuju svoje znanje kroz različite aktivnosti i igru.

Stvorit ćemo takve uvjete za slobodnu igru djece, kojima ćemo omogućiti djetetu pravo na izbor materijala, mjesta igre, načina korištenja materijala za stvaranje (aktivirajući potencijale djeteta – kreativnost), prijatelja u igri, vremena i dužinu trajanja igre. Osigurat ćemo dovoljno materijala za igru i sredstava za izražavanje emocija i spoznaje – za likovne aktivnosti, razvoj osjećaja za ritam, za igre s lutkom, ali i za didaktičke igre s pravilima za učenje socijalnih vještina i bogaćenje iskustva.

5.7.1. Kalendar proslava, blagdana i radosnih zbivanja

Realizacija programa ovih aktivnosti odvijat će se u skladu s aktualnim događajima, epidemiološkoj situaciji, interesima i razvojnim mogućnostima djece u pojedinim skupinama, te načinu provođenja aktivnosti u skupinama od strane odgojitelja.

Obilježavanje pojedinih datuma odvijat će se na nivou objekta ili cijele ustanove, ili uključivanjem skupina u međusobnu suradnju.

Uz tradicionalne datume i prigodne vjerske i državne blagdane, uključit ćemo se i u obilježavanje međunarodno važnih datuma osobito iz područja dječjih prava, obrazovanja za okoliš i održivi razvoj, te borbe protiv ovisnosti.

ZNAČAJAN DATUM:	OBLIK AKTIVNOSTI:	VRIJEME REALIZACIJE:
Dan Policije	posjet	29. rujna
Dječji tjedan	susreti Vrtića i škole	Prvi tjedan u listopadu
Dani kruha	posjet, svečanost	16. listopada
Jesenska svečanost	svečanost	listopad
Mjesec knjige	posjet	Listopad, studeni
Dan štednje	posjet	31. listopada
Dan Češke Republike	posjeta etno kući u Ivanovom Selu, Savezu Čeha	28. listopada
Međunarodni dan borbe protiv nasilja nad djecom	radne aktivnosti	19. studenoga
Međunarodni dan dječjih prava	radne aktivnosti	20. studenoga
Sveti Nikola	svečanost	06.prosinca

Božić	svečanost	25.prosinca
Valentinovo	proslava	14.veljače
Fašnik	proslava	po kalendaru
Uskrs	svečanost	po kalendaru
Dan Planeta Zemlje	radne aktivnosti	22.travnja
Majčin dan	čestitka	svibanj
Dan državnosti	svečanost	30. svibanj
Dan borbe protiv ovisnosti	radne aktivnosti	26. lipanj
Završna svečanost	priredba	lipanj
Rođendanske svečanosti	proslave	tijekom godine

6. NJEGA I SKRB ZA TJELESNI RAST I ZDRAVLJE

Njega i skrb za tjelesni rast i zdravlje djece su među najvažnijim zadaćama predškolskog odgoja i obrazovanja kojima posebno doprinose mjere propisane člankom 40. Državnog pedagoškog standarda predškolskog odgoja i naobrazbe i Programom zdravstvene zaštite djece, higijene i pravilne prehrane djece u dječjem vrtiću (Narodne novine, broj: 105/2002 , 121/2007). Sukladno tome, osigurati ćemo mjere zdravstvene zaštite djece koje će obuhvatiti potrebne uvjete za osiguravanje pravilnog rasta i razvoja djece uključene u ovaj program.

U okviru **mjere praćenja i čuvanja zdravlja** svako će dijete prije prijema u Vrtić obaviti sistematski pregled kako bismo stekli uvid u: provedena cijepljenja, preboljene zarazne bolesti i kronična oboljenja, stanje zubi, antropološke mjere i stanje uhranjenosti, psihomotorni razvoj, te u laboratorijske i epidemiološke situacije. U praćenje zdravlja djece tijekom boravka u programu uključiti ćemo vanjske suradnike, liječnika i stomatologa.

Skrb za zdravlje i tjelesni razvoj djece obuhvaća potrebne preduvjete za osiguravanje pravilnog rasta i razvoja djece rane i predškolske dobi, poduzimanje preventivnih mjera za smanjenje zaraznih bolesti i prevencije ozljeda, te provođenje organizacijskih oblika rada iz tjelesnog i zdravstvenoga područja. Zdravstveni odgoj ostvarivat ćemo osiguravanjem uvjeta u kojima će djeca stjecati navike korisne za zdravlje a roditelji podizati svoju zdravstvenu kulturu. U svrhu toga organizirat ćemo tematske roditeljske sastanke i angažirati stručnjake koji su najkompetentniji govoriti o zdravstvenim temama. U svakodnevnom radu s djecom odgojitelji će pridonositi razvijanju životno- praktičnih i radnih aktivnosti za održavanje osobne

higijene - pravovremenom i pravilnom pranju ruku, umivanju, pranju zubi, upotrebi ubrusa i toaletnog papira i higijene prostora, poticati uzimanje zdrave hrane, kretanje i boravak na otvorenom. Kretanje, kao jednu od najizraženijih potreba u periodu rasta i razvoja zadovoljavat ćemo u što većem obimu, kako bismo postigli optimalni razvoj svih motoričkih funkcija, jačanje mišićnog i koštanog sustava, poboljšanje funkcioniranja krvnog, dišnog i nervnog sustava, te osjetilnih organa. Boravit ćemo na otvorenom u svim vremenskim uvjetima uz osiguravanje adekvatne obuće i odjeće

Za uspješno obavljanje njege i skrbi za tjelesni rast i zdravlje djece od ključnog je značaja je **Planiranje prehrane**. Posebno ćemo voditi brigu o djeci koja imaju alergijske reakcije na određenu vrstu namirnica. U Vrtić će isključivo ulaziti prehrambeni proizvodi s deklaracijama. Kontinuirano ćemo pratiti utjecaj normativa prehrane na rast, razvoj i zdravlje djece. Pribavljat ćemo nalaze mikrobioloških uzoraka hrane, briseve radnih površina, pribora za jelo, posuđa i ruku osoba koje rade u kuhinji. Djecu ćemo što više osamostaljivati kod uzimanja obroka, te poticati na učvršćivanje kulturnih navika.

Nadzor nad higijenskim načinom života i mjere primarne prevencije ostvarivat ćemo vodeći računa o maksimalnom prilagođavanju dnevnih aktivnosti potrebama djece, izmjeni statičkih i dinamičkih djelatnosti, kako bismo postizali optimum njihovog fizičkog i psihičkog opterećivanja.

Plan sanitarno- higijenskog nadzora ostvarivat će higijensko epidemiološka služba zdravstvene ustanove. Zdravstveno stanje radnika provjeravat će se jednom godišnje. Nadzor sanitarno-higijenskog odražavanja Vrtića vršit će zdravstveni voditelj vodeći računa o redovitom dnevnom čišćenju unutarnjih i vanjskih prostora efikasnim sredstvima i priborom, dezinfekciji igračaka, posuđa i pribora za jelo.

Vođenje dokumentacije i evidencije u svrhu praćenja zdravlja djece vršit će se kroz antropometrijska mjerenja, praćenja oboljenja djeteta, infekcija i povreda. Na taj način dobivat ćemo uvid u zdravstveno stanje djeteta i pratiti djelovanje raznih faktora na njegov rast i razvoj, kako bismo mogli pravovremeno poduzeti mjere za očuvanje zdravlja.

7. OBRAZOVANJE I STRUČNO USAVRŠAVANJE

Stručno usavršavanje predstavlja važnu ulogu u razvoju odgojno-obrazovnog rada s djecom i razvoj ustanove u cjelini, kako bismo ostvarili što kvalitetnije cjelokupno djelovanje usmjereno na dijete. Cilj stručnog usavršavanja je razvoj osobnih i profesionalnih vještina i kompetencija koje će dovesti do sigurnijeg i kvalitetnijeg integriranja profesionalnih mogućnosti i kompetencija u vlastiti rad u provođenju programa.

O svim oblicima stručnog usavršavanja, bilo ono unutar ili izvan ustanove, radnici su dužni redovito voditi evidenciju u skladu s propisanom pedagoškom dokumentacijom.

Program stručnog usavršavanja biti će sastavni dio kurikuluma Vrtića i temeljem njega ćemo u zajedništvu učiti, istraživati, analizirati i unaprijeđivati našu praksu, te se osposobljavati za: implementaciju načela, vrijednosti i ciljeva Nacionalnog kurikuluma, za poticanje razvoja ključnih kompetencija djeteta, usvajati strategije i metode za njihovo ostvarivanje u smislenim i svrhovitim aktivnostima, te rješavati svakodnevne probleme vezane za naš program.

Odgojitelji će izrađivati individualni plan i program stručnog usavršavanja, koji će sadržavati prorađivanje stručne literature i periodike, sudjelovanje na internim oblicima usavršavanja, stručno usavršavanje izvan Vrtića, kao i on line usavršavanja.

Interni oblici usavršavanja: organizirat ćemo stručne aktive, sjednice odgojiteljskog vijeća i radne dogovore. Na sjednicama odgojiteljskog vijeća prorađivat ćemo problematiku vezanu za program, analizirat ćemo pojedine teme značajne za realizaciju planiranih projekata na nivou Vrtića, ujedno ćemo prezentirati iskustva iz prakse, novu stručnu literaturu i periodiku, te podnositi izvješća s eksternih oblika stručnog usavršavanja.

Eksterni oblici stručnog usavršavanja odnosit će se na: uključivanje, prisustvovanje i sudjelovanje u radu stručnih skupova, savjetovanja, simpozija, seminara i radionica prema Prijedlogu stručnog usavršavanja Agencije za odgoj i obrazovanje, prema pozivima vrtića u okruženju i drugih organizatora usavršavanja. Sudjelovat ćemo na seminarima u Češkoj Republici, radi konstantnog usavršavanja jezika. Sudjelovat ćemo u projektu Erasmus+, gdje ćemo prezentirati naš Vrtić, Grad Daruvar, ali i upoznavati s radom i suvremenim pedagoškim dostignućima u Češkoj, Poljskoj i Slovačkoj.

8. SURADNJA S RODITELJIMA

Roditelje, kao naše prve suradnike pozivamo na suradnju, jer samo tako možemo uzajamno obogaćivati naše spoznaje o djeci i njihovim potrebama, o načinima druženja, igri i učenju, te biti što efikasniji i podržavajući u jačanju roditeljskih kompetencija. Suradnju s roditeljima ostvarivat ćemo prema načelu partnerstva, što podrazumijeva prihvaćanje roditelja kao ravnopravnih članova Vrtića, partnera koji pridonose ostvarivanju programa i obogaćuju ga svojim idejama i sudjelovanjem. Naš će Vrtić biti otvoren prema obitelji i graditi međusobni odnos suradnje i uzajamnog upoznavanja.

Uključivanjem roditelja u odgojno – obrazovni proces nastojat ćemo im pružiti priliku da nauče još više o svom djetetu, njegovim mogućnostima i ponašanju, te upoznaju svoje dijete izvan obiteljskog konteksta u interakciji s vršnjacima i ostalim odraslim osobama.

Poticat ćemo roditelje da što više prate naš program i aktivno sudjeluju u aktivnostima i pripremanju uvjeta za njihovo uspješno provođenje. Partnerski će odnosi uključivati više oblika suradnje:

- ✓ **inicijalne razgovore** prilikom upisa djeteta u program s ciljem upoznavanja posebnosti razvoja djeteta, njegovih potreba, navika i zdravlja,
- ✓ **individualne razgovore informativnog i savjetodavnog karaktera** na inicijativu roditelja ili odgojitelja,
- ✓ **roditeljske sastanke informativnog tipa** s predstavljanjem programa i njegovog ustroja
- ✓ **roditeljske sastanke predavačkog tipa** – prema interesu roditelja ili prijedlogu odgajatelja
- ✓ **roditeljske sastanke i druženja**
- ✓ **roditeljske sastanke oglednog tipa** - na kojima ćemo prezentirati neposredni rad s djecom i projekte,
- ✓ **druženja djece i roditelja** povodom važnih događanja i značajnih datuma.

Aktivnosti u radu s djecom i odgojiteljima: uključivanje roditelja u neposredni odgojno-obrazovni rad, akcije uređenja vanjskih prostora i okoliša, u izradu i sakupljanje materijala za aktivnosti i rad na projektima,

Posjeti obiteljima koja imaju prirodna okruženja za koja djeca pokazuju interes kao što su, na primjer, obiteljska gospodarstva, vrtovi, voćnjaci, livade, vinogradi.

9. SURADNJA S VANJSKIM USTANOVAMA

Vrtić je otvoren prema društvenoj sredini, te surađuje s brojnim ustanovama u cilju obogaćivanja programa i uključivanja djece i odraslih u društvena zbivanja. U tom cilju, radi što boljeg i kvalitetnijeg provođenja programa, ostvarivat ćemo suradnju sa sljedećim ustanovama:

USTANOVA:	SADRŽAJ:
Ministarstvo znanosti i obrazovanja	Stručna suradnja, smjernice za rad
Agencija za odgoj i obrazovanje	Organizacija stručnih aktivna, savjetovanja
Grad Daruvar	Financiranje, nadzor rada, savjetovanja
Bjelovarsko-Bilogorska županija	Nadzor akata Vrtića, savjetovanja

Zavod za javno zdravstvo Bjelovarsko-bilogorske županije	Sanitarni nadzor, smjernice za očuvanje zdravstvenog stanja djece i zaposlenika
Stožer civilne zaštite Grada Daruvara	Upute za rad u uvjetima ugrožavanja zdravlja i života djece i radnika
Češka osnovna škola „J.Á. Komenský“ Daruvar	Realizacija programa
Savez Čeha u RH	Realizacija programa
Novinsko izdavačka institucija Jednota	Realizacija programa
Medicina rada Ispostava Doma zdravlja Daruvar	Sistematski pregledi, stručna pomoć
Pučko učilište Daruvar	Realizacija programa, kino predstave
Pučka knjižnica i čitaonica	Realizacija programa
Radio Daruvar	Realizacija programa
Policijska postaja Daruvar	Realizacija programa
Turistička zajednica Grada Daruvara	Realizacija programa
Javna vatrogasna postrojba Grada Daruvara	Realizacija programa
Razvojna agencija „RA-DA“ Daruvar	Realizacija programa
Vjerske institucije na nivou Grada Daruvara	Suradnja
Udruga za osobe s teškoćama u razvoju „Korak dalje“ Daruvar	Realizacija programa
Vrtići u okruženju (Daruvar, Končanica, Sirač, Dežanovac)	Suradnja

10. VREDNOVANJE PROGRAMA

U svim programima Vrtića usmjereni smo na osiguravanje što više razine kvalitete odgojno-obrazovne prakse. Povećavanje kvalitete zahtjeva kontinuirano vrednovanje usmjereno na istraživanje, razumijevanje i usavršavanje odgojno-obrazovnog rada.

Na kraju pedagoške godine izvršit će se vrednovanje uspješnosti provedbe programa, te odrediti smjernice za daljnju provedbu programa. Izvješće o radu programa dostavit će se nadležnim institucijama, sukladno zakonskoj obvezi.

10.1. SAMOVREDNOVANJE

Samovrednovanje je usmjereno na utvrđivanje trenutačnog stanja i unaprjeđivanju kvalitete rada, kao i razumijevanju vlastitih profesionalnih iskustava. Redovito praćenje realizacije ciljeva, zadaća programa i provedenih aktivnosti, te njihovih učinaka za svako pojedino dijete, korak je za daljnje planiranje i podržavanje razvoja i učenja svakog djeteta.

U timskom radu odgojitelja inicijalno ćemo utvrđivati razvojni status djeteta primjenom protokola za praćenje razvoja djeteta. Dobivene rezultate analizirat ćemo i objediniti za svako dijete pojedinačno kao i na razini cijele skupine. Na osnovi promatranog, zabilježenog, radeći u timu, analizirat ćemo sve procese, naše postupke, djelovanja i postignuća, provoditi rasprave i unositi promjene.

Krajnji cilj samovrednovanja programa biti će utvrđivanje postojećeg stanja, te uvođenje promjena u cilju postizanja više razine kvalitete i zadovoljstva programom svih sudionika odgojno-obrazovnog rada. U svrhu toga anketirat ćemo roditelje i intervjuirati djecu.

U konačnici će naše samovrednovanje i refleksije biti nadopunjene refleksijama svih sudionika odgojno-obrazovnog procesa, osvijestiti nam kvalitetne i nekvalitetne segmente rada, učiniti nas spremnima za prihvatanje dobronamjernih primjedbi i otvorenosti Vrtića za razgovor o kvaliteti.

10.2. VANJSKO VREDNOVANJE I STRUČNI NADZOR

Inspekcijski nadzor provodit će prosvjetna inspekcija u skladu sa Zakonom o prosvjetnoj inspekciji (Narodne novine, broj.: 61/2011, 16/2012). Stručno-pedagoški nadzor nad radom odgojitelja, stručnih suradnika i ravnatelja provode u okviru Ministarstva znanosti i obrazovanja stručno-pedagoški nadzornici i druge stručne osobe koje ovlasti ministar nadležan za obrazovanje, a u pravilu su to viši savjetnici u Agenciji za odgoj i obrazovanje (AZOO).

Nadzor nad provedbom Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju i propisa donesenih na temelju njega obavljat će Ministarstvo nadležno za obrazovanje.

Sanitarni inspekcijski nadzor nad primjenom i izvršavanjem Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju u dijelu koji se odnosi na prehranu djece, obavlja Ministarstvo nadležno za zdravstvo, odnosno sanitarna inspekcija.

Zdravstveno-inspekcijski nadzor nad primjenom i izvršavanjem Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju u dijelu koji se odnosi na zdravstvenu zaštitu i prehranu djece, obavlja Ministarstvo nadležno za zdravstvo, odnosno zdravstvena inspekcija.

Nadzor nad stručnim radom u primjeni Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju u dijelu koji se odnosi na socijalnu skrb djece, organizira i provodi Ministarstvo rada i socijalne skrbi.

11. FINANCIRANJE PROGRAMA

Financiranje redovitog programa predškolskog odgoja vršiti će se sukladno članku 48. Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju, prodajom usluga korisnicima i iz drugih izvora.

Financiranje Vrtića vrši se od strane osnivača Grada Daruvara sukladno županijskoj odluci s oko 70% od ekonomske cijene i na bazi participacije roditelja. Roditelji plaćaju naknadu temeljem Odluke o načinu i uvjetima sudjelovanja korisnika vrtića u cijeni programa dječjih vrtića Grada Daruvara donešene dana 07.listopada 2025. godine od strane Gradskog vijeća Grada Daruvara (KLASA:601-07/25-01/01, URBROJ:2103-3-01-03/4-25-1). Cijena za cjelodnevni boravak nije jedinstvena. Dvije su cjenovne kategorije: za jasličke (148,00 eura) te vrtićke skupine (133,00 eura). Cijena za drugo dijete u vrtiću umanjuje se za 20% a za treće i svako slijedeće dijete koji su istovremeno polaznici vrtića cijena je 0 eura.

Program predškole za roditelje je besplatan. Dio sredstava za njegovu realizaciju se osigurava u državnom proračunu u iznosu od 11 eura mjesečno.

Folklorni program „Holoubata” biti će za roditelje besplatan, jer će ga voditi odgojiteljice u okviru ostalih poslova.

12. ZAKLJUČAK

Svako dijete ima pravo na cjeloviti razvoj prema njegovim sposobnostima, potrebama i interesima. Svako dijete ima pravo sudjelovati u jednom od oblika institucionalnog odgoja koji mu daje priliku za razvoj socijalne kompetencije neophodne za daljnji razvoj, napredak i školovanje. Kroz ovaj Program rada Češkog dječjeg vrtića Ferde Mravenca Daruvar cilj je omogućiti roditeljima da u Vrtiću imaju oslonac koji će pružiti njegu, odgoj, obrazovanje, zdravstvenu zaštitu, prehranu i socijalnu skrb njihovoj djeci, te da se roditelji mogu neometano posvetiti svojim poslovnim obvezama. Na taj se način poboljšava kvaliteta obiteljskog života

jer roditelj može ostvariti sebe u poslovnom pogledu, što donosi i adekvatnu financijsku naknadu. Zadovoljan roditelj može svoje slobodno vrijeme kvalitetnije provoditi sa svojim djetetom i pružiti mu kroz obiteljski odgoj vrijednosti koje će Vrtić nadograđivati kroz institucionalni odgoj. Povezivanjem obiteljskog odgoja kao temeljne vrijednosti s institucionalnim odgojem teži se jedinstvenom rezultatu, a to su djeca koja imaju sretno, bezbrižno djetinjstvo i izrastaju u ljude svjesne svojih predispozicija za životna postignuća.

13. PRILOZI

U prilogu se nalaze preslike diploma odgojitelja, zdravstvenog voditelja, stručnog suradnika logopeda i ravnatelja (ukupno 21 dokument).

14. POPIS LITERATURE

1. Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju (Narodne novine, broj: 10/97, 107/07 i 94/13, 98/19),
2. Programsko usmjerenje odgoja i obrazovanja predškolske djece 1991. godina, Ministarstvo prosvjete i kulture, Zavod za školstvo,
3. Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (Narodne novine, broj: 5/15)
4. Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i naobrazbe (Narodne novine, broj: 63/08 i 90/10),
5. Pravilnik o sadržaju i trajanju programa predškole (Narodne novine, broj: 107/14),
6. Pravilnik o vrsti stručne spreme stručnih djelatnika te vrsti i stupnju stručne spreme ostalih djelatnosti u dječjem vrtiću (Narodne novine, broj: 133/97),
7. Pravilnik o posebnim uvjetima i mjerilima ostvarivanja programa predškolskog odgoja (Narodne novine, broj: 133/97),
8. Program zdravstvene zaštite djece higijene i pravilne prehrane djece u dječjim vrtićima (Narodne novine, broj: 105/02, 55/06 i 121/07),
9. Pravilnik o obrascima i sadržaju pedagoške dokumentacije i evidencije o djeci u dječjem vrtiću (Narodne novine, broj: 83/01),
10. Pravilnik o načinu raspolaganja sredstvima državnog proračuna i mjerilima sufinanciranja programa predškolskog odgoja (Narodne novine, broj: 134/97),
11. Konvencija o pravima djeteta (UN 1989),

12. Konvencija o pravima djeteta, Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži (2001),
13. Nacionalni program odgoja i obrazovanja za ljudska prava (Vlada Republike Hrvatske, 1999)
14. Pravilnik o načinu i uvjetima napredovanja u struci i promicanju u položajna zvanja odgojitelja i stručnih suradnika u dječjim vrtićima (Narodne novine, 133/97)
15. Prehrambeni standardi za planiranje prehrane djece u dječjem vrtiću – jelovnici i normativi (Zagreb, Laserplus, 2007.)
16. Nacionalni program odgoja i obrazovanja za ljudska prava (Vlada Republike Hrvatske, 1999.)
17. Zakon o radu (Narodne novine, broj: 93/14, 127/17, 98/19)
18. Obiteljski zakon (Narodne novine, broj: 103/15, 98/19)
19. Zakon o ustanovama (Narodne novine, broj: 76/93, 29/97, 47/99, 35/08, 127/19)
20. Maleš, Milanović, Stričević: Živjeti i učiti prava, Filozofski fakultet, Zagreb 2003.
21. Petrović Sočo: Kontekst ustanove za rani odgoj i obrazovanje – holistički pristup, Mali profesor, Zagreb 2007.,
22. Slunjski, Ljubetić, Pribela Hodap, Malnar, Kljenak, Zagrajski Malek, Horvatić, Antulić: Priručnik za samovrednovanje ustanova ranoga i predškolskog odgoja i obrazovanja, Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja, Zagreb 2012.
23. Starc, Čudina Obradović, Pleša, Profaca, Letica: Osobine i psihološki uvjeti razvoja djeteta predškolske dobi, Golden marketing – Tehnička knjiga, Zagreb 2004.
24. Dubravka Maleš: Nove paradigme ranoga odgoja, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zavod za pedagogiju, Zagreb 2011.
25. Petrović Sočo: Kontekst ustanove za rani odgoj i obrazovanje – holistički pristup, Mali profesor, Zagreb 2007.
26. Slunjski, Ljubetić, Pribela Hodap, Malnar, Kljenak, Zagrajski Malek, Horvatić, Antulić: Priručnik za samovrednovanje ustanova ranoga i predškolskog odgoja i obrazovanja, Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja, Zagreb 2012.
27. Starc, Čudina Obradović, Pleša, Profaca, Letica: Osobine i psihološki uvjeti razvoja djeteta predškolske dobi, Golden marketing – Tehnička knjiga, Zagreb 2000

Ravnateljica:

Željka Zadro